

DARBININKAS

LV NO. 62

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N. Y.

ANTRADIENIS - TUESDAY, RUGSEJIS - SEPT. 29, 1970

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11211

10 CENTŲ

Karas nutrauktas, taika ramstoma nepasitikėjimu

Karas Jordane sustabdytas, bet iki taikos tarp karaliaus Husseino ir arabų teroristų dar ilgas kelias. Gal net niekad jos nebegali būti, nes naujas santykių periodas pradėdamas šūkiu: Mirtis Husseinui!

Kaltinimas

Mat, teroristinių organizacijų vyr. vadovybė kaltina Jordano karalių ir jo vyriausybę samokslu sunaikinti Palestinos arabų pasipriešinimą, nes jis trokšta taikos su Izraeliu ir jos siekia per Palestinos arabų lavonus. Būta net balsų už tai, kad Jordano karalius būtų teisiamas Arabų Lygos su-

Huseinas kaltintas norįs sunaikinti palestiniečių pasipriešinimą

darytame tribunole. Husseinas paneigė kaltinimus ir sutiko dalyvauti Arabų Lygos viršūnių posėdyje Kaire. Jie pradėti pereiti sekmadienį. Paliubų tarpininkai buvo kelių arabų valstybių atstovai su Sudano prezidentu priešaky.

Paliubų sąlygos

Kokiomis sąlygomis paliubos padarytos, oficialaus žodžio nėra. Atrodo, kad jos Husseino padiktuos, o ne abiejų pusių sutartos. Neoficialiai buvo minimos dvi sąlygos: turistinės organizacijos pavaldžios Jordano įstatymams, o jų daliniai turi pasitraukti iš visų miestų ir tiščia apgyventų vietovių ir išsidėstyti išilgai sienos su Izraeliu. Ši pastaroji sąlyga neaiški, nes tik teroristų stovyklų iškilis ne daug tebuvo — dauguma jų narių gyveno pabėgėlių stovyklose, kurias aprūpina J. Tautų tam reikalui sudaryta agentūra. Jie turėjo tik atskiras treniruotes vietas.

Kas privertė pasitraukti iš Jordano Sirijos tankus? Yra dvi nuomonės, bet tik viena tegali būti teisinga. Sovietų nuopelnais susirūpinę įtaigoja, kad Sirija paklausė Maskvos patarimo. Labiau gi su 10 dienų vykusia karine veikla susipažinę neabejoja, kad Sirija nutarė pasitraukti dėl patirtų didelių nuostolių: jų tankų igulos nebuvo lygios Jordano tankistams.

Ar ilgai?

Ar jau paskutinis Husseino susidūrimas su Palestinos arabais? Gal ir ne. Psichologiškai įvykių vertiną mano, kad šiuo požiūriu bus pralaimėjęs Husseinas, nes niekas tiek arabų teroristinių dalinių narių nėra sunaikinęs, kaip Jordano kariuomenė per paskutinių 10 dienų karą. Todėl arabų įtūžimas bus ilgai aštrus.

— Popiežius Paulius VI sulaukė 73 metų amžiaus. Nebuvo jokių iškilnių tam gimtadieniui atžymėti.

— Susirgimai maliarija stipriai padidėjo Amerikoje pernai ir šiemet. Daugiausiai ji ateina per iš Vietnamo grįžtančius karius.

Kaip visa tai atsilieps į Washingtono-Maskvos santykius? Jie, be abejo, yra kiek įsitemę. Juk Washingtonas savo laivyną Viduržemio jūroje pritraukė arčiau karo lauko ir bent penkias dienas leido sklisti visokiems gandams apie karinius Amerikos pasirengimus „įkaitams vaduoti“. Būta ir balsų iš kongreso „vanagu“, kad Kremliumi negalima pasitikėti, todėl nutrauktos net derybos su Rusija dėl strateginių atominių ginklų apribojimo. Abi vyriausybės oficialiai tylėjo, abi susilaikė nuo rizikingų mostų, nes abi žinojo, kad ir nenorėdamos gali įsivelti į nereikalingą karą.

Amerikos reagavimas

Washingtonas atvirai pasuko taikos keliu, nors ir karinė.

— Nixonas Romoje: Amerika pasirūpins, kad karas niekad negalėtų prasidėti iš Viduržemio erdvės.

— Sirijos vyriausybė skelbia, kad pasinaudodama nepaprastomis aplinkybėmis Irako vyriausybė bandžiusi įvykdyti Sirijoje perversmą. Buves numatytas Jordane ir Sirijoje esančių Irako karių dalinių panaudojimas.

— Kalifornijoje dega dideli miškai. Išdegė jau ne tik daug miško, bet sunaikinta ir daug gyvenviečių. Visos gesinimo priemonės iškli buvo neveiksmingos.

— Kuba pasiūlė Washingtonui derėtis dėl pasikeitimo tais asmenimis, kurie su ore pagrobtais lėktuvais pabėga į vieną ar kitą pusę. Susitarimas turėtų apimti ne tik lėktuvus, bet ir laivus. Vieną tokį lėktuvą grobiką Kuba neseniai grąžino Amerikai.

— Bona ir Maskva jau derasi dėl prekybos išplėtimo. Abiejų valstybių atitinkami ministeriai jau lankėsi vienas pas kitą.

— Buv. Newarko meras Addisonio nuteistas 10 metų kalinėti ir sumokėti 25,000 dol. baudos. Jo nusikaltimas: organizuoti įvykdytas kyšių eminas iš miesto darbus gavusių kontraktorių.

mis priemonėmis: vos tik karui blikstelėjus pažadėjo Izraeliui didelę karinę ir ūkinę pagalbą; karą nutraukus Jordaniui žadėjo pripildyti prarastų per karą ginklų ir amunicijos sandėlius. Jordaniui paskirta ir 5 mil. dol. karo aukoms gėbėti.

Jordane sudaryta nauja vyriausybė, bet ir tai teroristų va-

dovybė pareiškė nepasitikėjimą. Paskutinės radijo žinios skelbia, kad karalius Husseinas ir teroristų vadas Arafatas pasirašė Kaire paliubų sąlygas. Dalis atitinka seniau skelbtom, kita gi žinia skelbia, kad teroristų kontrolei perleistas šiaurėje prie Sirijos sienos esąs nedidelis Irbit miestukas.

Sovietai Kuboje vėl kažką stato?

Washingtonas. — Amerikos U. žvalgybiniai lėktuvai nustatė, kad rusai kažin ką jau pradėjo statyti pietiniame Kubos krante prie Cienfuegos įlankos. Linkstama manyti, kad ten gali būti nedidelė povandeninių laivų sustojimo bazė. Gi povandeniniai laivai, kurie rodytis šioje erdvėje, visi bus ginkluoti atominėmis raketomis, nes kitokiems šioje vietoje nėra prasmės rodytis. Tokia perspektyva Amerikai labai nemaloni.

Pranešimas spaudai tuo reikalu buvo labai atsargus, bet tarp nedasakytų žodžių buvo aišku, kad kas nors rimto ten tikrai vyksta. Dabar Rusija tik tokiu būdu išpėta, kad ji liautųsi ką nors panašaus darysi.

Išėjimas paremtas prez. Kennedy pareiškimu, kurį sutiko priimti Chruščiovas 1962 lapkr. 20 naktį kaip pagrindą likviduoti krizei, kuri buvo atsiradusi Sovietų raketų įvežus į Kubą. Pasikeitimas telegramomis tarp Washingtono ir Maskvos tą naktį vyko JT Saugumo Tarybai tarpininkaujant ir posėdžiui vykstant be pertraukos. Prez. Kennedy pareiškimo esminė dalis taip skamba: „Bus taika Karibų jūroje, jei visi puolamieji ginklai bus išvežti iš Kubos, garantuojant išvežimo patikrinimą, ir ateityje nebus įvežami į šį pusrutulį, ir jeigu Kuba nebus naudojama agresyvaus komunizmo eksporto tikslams.“ Chruščiovas greit atsiliepė, kad pareiškimas priimtinas ir raketos bus išvežtos.

Šį kartą tokių apsigynimo priemonių Washingtonui gali nebeužtekti, todėl labai suprantamas Washingtono jautrumas.

Rašytojas E. M. Remarque mirė šveicarijoje išgyvenęs 72 metus. Jis atsimenamasis pasaulio kaip autorius romano Vakarų fronte nieko naujo, kurį vaizdai paimti iš karo pasibaigusio pasaulinio karo maitinies.

Įkaitai paleisti

Beirutas. — Visi arabų teroristų Jordane laikyti įkaitai, pagrobti iš trijų susprogdintų lėktuvų (susprogdinti buvo JAV, Anglijos ir Šveicarijos keleiviniai lėktuvai), jau paleisti. Pirmąją 16 asmenų grupę Ammanė surado Jordano kariuomenė dar karui tebevykstant, ir pavedė Tarpt. Raud. Kryžiui saugiai ir namus pristatyti. Tojų grupėjų nebuvo nė vieno amerikiečio.

Paliubom įsigaliojus, teroristai paleido 38 amerikiečius ir paprašė Egipto atstovybės Ammanė pasirūpinti jų kelione namo. Visi paleisti be jokių sąlygų, bet Anglijos, Šveicarijos ir V. Vokietijos vyriausybės paleis tuos jau nuteistus arabų teroristus, kurie buvo pačiupti ir nubausti už Izraelio lėktuvų užpuodinimą jų aerodromuose.

Nixonas Viduržemio — išpėjimas Maskvai

Prez. Nixonas kelionę Europon pradėjo rugsėjo 27. Visi lankomi kraštai, išskyrus atsitiktinį užsukimą į Airiją, yra Viduržemio jūros erdvėje. Tai reiškia, kad Washingtonas apsisprendė priminti Maskvai, kad ir Amerika turi interesų toje erdvėje. Ypač tai sako faktas, kad prezidentas visituos Amerikos laivyno VI grupę Viduržemio jūroje ir jos vadovybės būstinėje Neapoly tarsis su Nato karo vadais bei Amerikos diplomatais, akredituotais prie Viduržemio erdvės valstybių vyriausybų.

Pirmasis sustojimas bus Roma, kur jis vizituos ir Italijos prezidentą ir Paulių VI. Po to seks vizitas laivyno grupėi, susitinkant su igulomis ant kreiserio ir dviejų lėktuvnešių. Tai yra reikšmingas mostas ypač šiuo metu, kada ryšium su Jordano neramumais Amerikos laivai plaukioja netoli neramumų zonos.

Iki Romos prezidentą lydėjo ir krašto apsaugos sekretorius Laird, kurs iš ten nuvyko į Turkiją ir Graikiją. Graikijos lankymas sutaps su jau viešai žinomu Washingtono apsisprendimu atnaujinti Graikijai nutrauktą karinę pagalbą pagrindiniais ginklais.

Trečiadienio vakarą prez. Nixonas persikels Jugoslavijon pasitarimams su Tito. Jugosla-

vija rengia dideles iškilmes Amerikos prezidentui pagerbti. Pasikartos antras Bukareštas, tik gal daug atviresnis ir nuoduržemio jūros erdvėje. Žmonės Maskvos represijų jau nebebij. Tito veža Nixoną ir į Kroatijos sostinę Zagrebą, Jugoslavijos katalikų tvirtovę. Ir pats Tito yra kroatas, todėl užsimanė parodyti prezidentui Nixonui savo gimtinę.

Penktadienio naktį Nixonas atvyks į Madridą. Ispanija ruošia iškilmingą sutikimą, nors ispanų prisiminimai apie tuojau po karo vestą Amerikos politiką Ispanijos atžvilgiu yra kartūs ir dar neužmiršti. Tuo labiau, kad toji politika buvo Maskvos diktuojama, o Washingtonas ją tik akiai sekė.

Spalio 3 prezidentas jau tarsis su Anglijos premjeru, svečiuosis pas Anglijos karalienę. Iš ten vyks Airijon politikos ir sentimentų vedamas. Aplankys Airijos prez. de Valerą, lankys savo motinos gimines kapus ir turės svarbių pasitarimų su Amerikos delegacijos vadovu D. Bruce, kurs Paryžiuje bando susitarti su komunistais dėl Vietnamo karo sustabdymo. Prez. Nixonas sustoti Paryžiuje negalėjo, nes Prancūzijos prezidentas Pompidou dėl svarbių išpareigojimų negalėjo jo tinkamai priimti.

MIRĖ EGIPTO PREZ. NASSERIS

— Egipto prez. Gamal Abdel Nasser mirė ši pirmadienį širdies smūgio ištiktas. Buvo gimęs 1918, Egipto premjeras nuo 1954, prezidentas nuo 1958.

Tai buvo dinamiškiausias politikas dabartiniame arabų pasaulyje: savo revoliucinėmis šovinistinėmis nuotakomis išgąsdinęs tradicinius arabų sluoksnius, bet kai kur jaunųjų karininkų tarpe radęs pritarimo samokslams organizuoti.

Pirmasis bandymas buvo Sirijos sujungimas su Egipto federacijos ryšiais. Tai buvo atlikta be karo, naudojant tik arabiško stiliaus klastas. Bet jo tikslai Damaske buvo greit suprasti — Sirijai pasisekė atsiskirti nuo Egipto be didesnių konvulsijų.

Antras bandymas buvo Jemene, kur Nasserio agentai suorganizavo civilinį karą. Su-

Gamal Abdel Nasser

kilėlių grupei paremti Egiptas pasiuntė 50,000 karių, davė visus ginklus, tačiau karą laimėjo Saudi Arabijos pinigai ir jos karaliaus pranašesni diplomatiniai bei kitoki sugebėjimai. Nasseris turėjo trauktis nieko nelaimėjęs. Avantiūros tikslas buvo didelis — Saudi Arabijos nafta.

Didžiausias smūgis Nasserui buvo paskutinio karo su Izraeliu pralaimėjimas. Pastarųjų dviejų metų įvykiai rodė, kad jis pradėjo „reformuotis“. Sutikimas pradėti taikos derybas su Izraeliu buvo vienas iš tų ženklų. Ir paskutinės jo pastangos išgelbėti Jordaną nuo ekstremistinių jėgų užgrobo priklausė prie tų pačių jo nuotakų bei politinio santūrumo ženklų.

Besirūpindamas minėto pobūdžio avantiūromis, Nasseris visą dėmesį buvo skyręs savo asmeninės valdžios stiprinimui ir kariniams reikalams, todėl ūkinei bei socialinei krašto gerovei kelti pritrūko ir Nasserio dėmesio ir valstybės išdoro pinigų. Nasserį laidojant didžiausia Egipto gyventojų dalis tebėra tokia pat tamsi ir skurdi, kokią jis ją rado ateidamas valdyti.

Ryšium su Nasserio mirtimi, prez. Nixonas atšaukė JAV karinio laivyno Viduržemio jūroje pratimus ir pasiuntė valstybės sekretorių W. Rōgers į laidotuves. Jugoslavijos Tito irgi pats į laidotuves nevyko, bet pasiūkio Belgrade susitikimui su prez. Nixonu.

Išprievertavo Ky

Paryžius. — P. Vietnamo viceprez. Nguyen Cao Ky apsisprendė pasiduoti iš Amerikos einančiam spaudimui ir atšaukė savo pažadą pasakyti kalbą Washingtono spalio 3 įvyksiančios demonstracijos proga. Jis dabar yra Paryžiuje pasitarimams su P. Vietnamo delegacija, kartu su amerikiečiais, vedančiais taikos derybas su Vietnamo komunistais.

Demonstraciją organizuoja protestantų kunigas Carl McIntire šūkiu: Laimėkim Vietnamo karą! Jis mano sutrauksias į sostinę pusę milijono žmonių šitokiai nuotakai padeonstruoti. Už Ky terorizavimą apkaltino prez. Nixoną pasidavus „tarptautiniam politiniam šantažui“. Pats išskrido į Paryžių raginti Ky savo sprendimą pakeisti. Ky ne tik atsisakė kalbėti, bet pakeitė planus ir dėl kelionės į Washingtoną.

P. Vietnamo viceprezidentas Ky

Derybos privačiai?

Spalio 4 d. JAV delegacijos vadovas Paryžiaus taikos konferencijoje su Vietnamo komunistais turės pasitarimą Airijoje su prez. Nixonu ir jo svarbiausiais patarėjais. Prieš tai į Paryžių iš anksto buvo nuvykęs parengiamiesiems pasitarimams vyriausias prezidento Nixono patarėjas Kissinger, kurs vėliau prisijungė prie prezidento palydos Romoje.

Maždaug prieš 10 dienų Vietkongo delegacijos vadovė Paryžiuje pateikė vėl 8 punktų programą Vietnamo taikai paremti. Neilgt trukus ji pareiškė, kad pasirengusi su amerikiečiais kalbėtis ir privačiai. JAV atstovas Bruce už savaitės jai oficialiai atsakė, kad jos naujoje programoje nieko naujo nematė — viskas taip, kaip buvo sakoma pirmą kartą.

Bet, kaip paprastai atsitinka Washingtono tada, kada nenori-

ma apie ką nors oficialiai kalbėti, pereitą ketvirtadienį buvo paleisti gandai, kad ambasadorius Bruce greičiausiai jau susitikinėja privačiai su Hanojaus ir Vietkongo delegacijų vadovais, nes norima išsiaiškinti, ar jau yra galimybių pradėti rimtas derybas iš naujo. Ne atsitiktinai tuo pat laiku atsirado Paryžiuje ir P. Vietnamo viceprez. Ky, kurs yra vyriausias P. Vietnamo delegacijos vadovas, bet išvyko namo tada, kada jau buvo paaiškėję, kad komunistai taikos dar nenori.

Nežiūrint to, kad tie 8 punktai yra labai panašūs į senesius, tačiau jų redakcija skiriasi nuo pirmosios kai kuriais intriguojančiais dviprasmiškumais. Jie būk tai ir aiškinami privačiuose susitikimuose.

Tokia yra hipotezė, kuri išsiol nesulaukė nė oficialaus, nė netiesioginio paneigimo.

O'Henry's Steak House restoranas (6th Ave. ir W. 4th Street, New York, N.Y.) rugsėjo 19-30 buvo skyręs Lietuvoms pagerbimui ir pasipuošę lietuviškom vėliavom. Priėmimo iš kairės: Batuno pirm. K. Miklas, Batuno vicepirm. Nastutė Umbrazaite, savininkui Gilbert Di Lucia Lietuvos gen. konsulas A. Simutis įteikia medali, ponis Simutienė, šio įvykio koordinatore Helen Kulber - Kulbokienė, Darbininko redaktorius Kornelijus Bučmys.

(212)-847-5522

DARBININKAS

BROOKLYN, N. Y. 11221
910 WILLOUGHBY AVE.

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923

THE WORKER

by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.

1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIĄS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August
when published weekly.
Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Straipsniai ir korespondencijos redakcijai taisyti savo nuosėdais. Nenaudoti straipsniams
atsaugom ir gražinami autoriams prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai
atitinka redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Kunigų seimo dvasia

„Kas naujo, kas nekasdieniško reikškesi šių metų Kunigų Vienybės seime?“ buvo teiraujamasi tų, kuriuos teko sutikti iš buvusio seimo dalyvių.

„Ką vadinate nekasdieniškais dalykais?“

„Na, jei seimas būtų tenkinęsis organizacine rutina; jei būtų dar rengęs banketą, koncertą, tai būtų dalykai kasdieniški, įprastiniai, tradiciniai visiems suvažiavimams. Bet jei seimas iškeltų naujų idėjų, sprendimų ar bent — judinančių dienos gyvenimą ir darantį jį kitoki nei kasdienia; jei...“

„Šia prasme seimas sprendė, svarstė pvz. tokius konkrečius klausimus kaip lietuvių parapijų liturgijai reikalingus šv. Rašto vertimus. Tuo reikalu nutarė paruošti mišiolio vertimą, lietuvišką „lekcionarą“ rinkinį. Tai didelis darbas, nes abu veikalai gali būti po tūkstantį puslapių. Vertimam, finansam, koordinacijai numatytos net trys komisijos.

Kitas gyvas klausimas — lietuviškos parapijos. Jei „kasdieniška“ jų klausimą spresdum, tai reiktų jų nejudinti ir leisti jom išmirti, kur išmirsta tikintieji lietuviai. Seime svarstyta betgi apie parapijų išlaikymą, perkėlimą ir net naujų steigimą — pagal tai, kaip migruoja lietuviai.

Jei gyvenimas verčia juos keisti gyvenamąsias vietas, reikia ir parapijas perkelti. Perkelti ar naujai steigti ten, kur dauguma tikinčiųjų persikelia. Jei naujoji vietovė tikinčiųjų lietuvių nedaug, tai ir jie neturi būti palikti be lietuviškos religinės globos, steigiant jiems misijas ar kitokio pavidalo religinį lietuvišką patarnavimą.

Bažnyčios dvasia tai ne tik leidžia, bet skatina.

Bet šis „nekasdieniškas“ lietuvių religinio aptarnavimo

sprendimas negali būti vykdomas be pačių tikinčiųjų iniciatyvos. Reikia ir jiems tapti „nekasdieniškiem“ — išsijudinti iš inercijos, rutinos. Čia ir yra vadinamąjį parapijų tarybų prasmė.

Svarstyta dar ir platesnis reikalas — lietuvių atstovų įjungimas į tas Amerikos katalikų bažnytines institucijas, kuriose svarstomi etninių grupių aptarnavimo reikalai. Jose seimas iškeltų naujų idėjų, sprendimų ar bent — judinančių dienos gyvenimą ir darantį jį kitoki nei kasdienia; jei...“

Teko dar patirti, kad pirmieji mėginimai, partizaniniai, šioje srityje davė gerų vaisių. Tai rodo Detroito, Gary, Ind., sprendimai. Tai rodo ir partizaninę veiklą prel. J. Končiaus jau ne šalpos, bet lietuvių sielovados reikalų pristatyme Amerikos bažnytinėje hierarchijoje.

Tokią partizaninę veiklą reikia paversti organizuota, planinga. Tai ir yra Kunigų Vienybės veikimo dirva.

Tokios dalyvių informacijos darė įspūdį, kad Kunigų Vienybės seimas, nors nebuvo gausus (dalyviai su pasitenkinimu minėjo dalyvavus abu lietuvių vyskupus, bet nenutylėjo ir fakto, kad iš New Yorko penkių parapijų tedalyvavo vienos parapijos atstovas), — taigi, nors seimas nebuvo gausus, bet jis buvo darbingas, su pažangos dvasia ir konkrečiais sumanymais bei išpildymais.

Jau nebeteko klausinėti, ar tą dvasią pakaitino tom dienom neįprastai karštas Kennepunkporto oras, ar pakaitino rūpestinga Kunigų Vienybės vadovybė...

ACEN — Pavergtųjų Europos Tautų Seimo (PET) septynioliktoji sesija (138 ir 139-asis posėdžiai) įvyko š.m. rugsėjo 15 Carnegie Endowment tarptautiniame centre New Yorke. Posėdžiai, tradicine tvarka, buvo suderinti su ta diena prasidėjusia J. Tautų metinė sesija.

PET sesiją atidarė pirmininkas A. Berzinis, invokaciją sukalbėjo prel. J. Balkūnas. Tuoju buvo du pranešimai. Albanas dr. R. Krasniqi kalbėjo apie Sovietų Sąjungos paglemžtas suverenines Estijos, Latvijos ir Lietuvos teritorijas bei apie Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Lenkijos, Rumunijos ir Venerijos neteisėtą atstovavimą J. Tautose. R. Krasniqi nurodė: Sovietų įvykdytas Baltijos valstybių užėmimas ir ligšiolinė okupacija neteikia Sovietų Sąjūnai teisės kalbėti J. Tautose tu valstybių vardu. Pirmindamas pranešėjo rezoliuciją, seimas kreipėsi į J. Tautų laisvųjų kraštų narius: — atimti Sovietų Sąjūnai delegacijai teisę kalbėti Estijos, Latvijos ir Lietuvos vardu, be to, minėtų šiuo kraštų delegacijoms J. Tautose neleis atstovauti jų kraštams, nes delegacijų įgaliojimai buvo suteikti svetimos valstybės sukurto režimo ir prieš tų tautų valią.

Antras pranešimas buvo apie

tarptautinių įvykių raidą — dr. G.M. Dimitrovo. Pranešėjas, priminęs š.m. rugpjūčio 12 Maskvoje pasirašytą Sovietų Sąjūnai — Fed. Vokietijos sutartį bei sovietų norus plėsti ūkio ryšius su vokiečiais, pabrėžė, kad pavergtuose Europos kraštuose žmogaus teisės tebėra grubiai pažeidžiamos. J. Tautos, šiais metais mininčios 25 m. gyvavimo sukaktį, dar nėra reikalavusios atstatyti laisvę bei suverenumą rytų ir vidurio Europoje. Jo pasiūlytoje ir priimtoje rezoliucijoje PET Seimas reikalavo: Sovietų Sąjūnai turėti nesikišti į rytų ir vidurio Europos klausimus, ji turėtų atsisakyti imperialistinės Brežnevo sampratos ir atitraukti kariuomenę bei agentus iš visų pavergtųjų Europos kraštų.

Seimas kreipėsi į J. Tautas, Europos sąjūdžio organizaciją ir viso pasaulio laisvasias vyriausybes, prašydamas pareikšti politinio ir moralinio pobūdžio iniciatyvą, kuri patikrintų visų pagrindinių žmogaus teisių vykdymą rytų ir vidurio Europoje, be to, Vakarų valstybės ir kitos laisvos vyriausybės prašomos rytu — vidurio Europos klausimą iškelti tiek J. Tautų, tiek kitų būsimų suvažiavimų dienotvarkėse.

Seimas kreipėsi į visą pasaulį siekti, visomis galimomis

priemonėmis, įgyvendinti didžiųjų valstybių karo metų mažiesiems kraštams padarytus pažadus. Pagaliau, pažymėta, pavergtieji kraštai pasiryžę toliau priešintis komunistinei diktatūrai bei svetimo krašto vydevimui, iki tuose kraštuose bus atstatyta laisvė ir tautinis suverenumas.

Rugsėjo 15 antrame posėdyje atsilankė JV Kongreso Atst. Rūmų narys John M. Murphy, Free Europe organizacijos viceprezidentas B. Yarrow ir pavergtųjų tautų bičiulis, „Pavergtųjų kraštų draugų Amerikoje“ pirm. Christopher Emmet, Lietuvos gen. konsulas New Yorko A. Simutis, Estijos gen. konsulas Jackson ir kt.

Sesiją pirmininkavęs Dimitrovas perdavė New Yorko valst. gubernatoriaus N. Rockefellerio sveikinimą. Atst. Murphy PET veiklai linkėjo sėkmės ir pažymėjo, kad ši seimo metu dar labiau svarbi, negu anksčiau. Jis priminė Sovietų Sąjūnai įvykdytus kraštų vadinamus „išlaisvinimus“, buvusius sukilimus bei gyventojų bruzdėjimą pavergtuose kraštuose ir pabrėžė: negalime pamiršti gyventojų laisvo apsisprendimo dėsno.

B. Yarrow palietė pačios Sovietijos gyventojų nepasitenki-

nią, protestus ir pridūrė, kad Laisvosios Europos radio transliacijos pavergtiesiems tebetęsiasi ir jų sovietai, nors ir darydami spaudimą, negali sustabdyti.

Emmet plačiau palietė sovietų sutartį, jos poveikį, siekimą stiprinti Ulbrichto režimą.

Sesiją baigiant, kalbėjo šešių pavergtųjų tautų atstovai PET organizacijoje.

Lietuvos delegacijos pirmininkas V. Sidzikauskas pažymėjo, kad lietuviai negali pamiršti Molotovo-Ribbentropo sutarties, ir nurodė, kad lietuviai, kaip ir kiti Baltijos kraštų gyventojai, tebėra iškelti viltį, kad būsimoji taikos konferencija sugebės rytų ir vidurio Europoje atstatyti teisingą tvarką, paremtą tarptautinėmis sutartimis bei karo ir pokario metu kariuončių kraštų pareikštais įsipareigojimais. Lietuvos, lygiai ir pavergtos Europos dalies klausimas turėtų būti sprendžiamas II pas. karo sąjungininkų. J. Tautų deklaracija buvo nurodžiusi, kad teritoriniai pakeiti-

mai tegalimi tik tautoms su tinkant ir jos savo valia tegali pasirinkti savo valdymo formas. „Lietuvai ir visoms laisvė gerbiančioms tautoms politinė nepriklausomybė ir laisvė neturi jokio pakaitalo. Šiuo atveju politinė moralė yra tolygi politinei tikrovei“.

Sesijoje dar kalbėjo dr. M. Kvetko (Čekoslovakija), L. Vahter (Estija), P. Ramans (Latvija), B. Biega (Lenkija), Ion Vardala (Rumunija).

Sesiją uždarė dr. Dimitrovas, iškęs laisvės ir laisvo tautų apsisprendimo dėsnius. „Mes tikime — jis pabrėžė — kad po visų krizių mūsų kraštai susilauks laisvės ir tautinio suverenumo. Būkime dar labiau vieningi savo tiksluose ir tęskime kovą ligi lemtingos pabalsos — savo kraštų laisvės“.

Sesijos metu PET politinis komitetas išrinko naują vadovybę. Pirmininku vieningai išrinktas inž. Vasil Germanis, Albanijos delegacijos lygiolinkis pirmininkas, vicepirmininku — Imre Kovacs (Vengrija), gen. sekretorium — Fel. Gadowski (Lenkija). (Elta)

PASAI NUO 16 METŲ AMŽIAUS

Okup. Lietuvos gyventojai, gauną pasus 16 m. amžiaus su lauke. Vilniaus pasų skyriaus viršininkas milicijos pulk. Pr. Semėnas skundžiasi „Tiesoje“, kad dažnai pažeidžiamos pasų taisyklės. Piliečiai, išvykdamie iš viešbučių, palieka pasus ir jų... nepasigenda. Esą tie pasai gyventojų nešiojami „kur tik pakliuva“, pvz. turgaus bulvių tinklėlyje.

Pasuose taisomos gimimo datos. Pasijaunina moterys, kiti gi, ypač vyrai, trokšta būti senesni. Nurodoma, kad pasuose žymimos ne tik svarbiausios žinios apie asmenį (vardas, pavardė, amžius, gimimo vieta), bet ir darbovietės. Taigi, kai žmonės atvyksta prašyti darbo, įstaigų ar įmonių vadovai, pažvelgę į pasą, tuoju susipažįsta su kandidato darbų praeitimi — kur ir kiek jis dirbo.

(Elta)

Spaustuvis

Šiuo metu okup. Lietuvoje veikia 48 spaustuvis, jų tarpe 9 — vad. respublikinės reikšmės ir 39 rajoninės spaus-

tuvės. Jose dirba apie 30 000 darbininkų. „Komj. Tiesa“ (nr. 127) pripažįsta, kad vis dar trūksta darbininkų, ypač kvalifikuotų specialistų. Juos ruošti numatoma pradėti vos... šiais metais. Į Vilniaus technikos mokyklą nr. 21 numatyta priimti 30 jaunuolių — būsimų rinkikų. Spaustuvų specialistai su aukštuoju išsilavinimu ruošiami ne Lietuvoje, bet Maskvos Poligrafijos institute ir Lvoivo I. Fiodorovo institute.

(E)

Darbininko ir inžinieriaus uždarbis

Vienos Panevėžio gamyklos direktorius V. Stankevičius „Tarybinio Mokytojo“ laikraštyje (nr. 51) pareiškė: „Mūsų gamykloje pagrindinė darbininkų masė uždirba nuo 130 iki 200 rublių. Tuo tarpu pradedančiojo inžinieriaus atlyginimas neviršija 120-130 rublių. Pasitaiko, kad jauni technikai tiesiog vengia inžinierinės techninės tarnybos, bevelija būti brigadininkais, kad tik daugiau uždirbtų“.

(Elta)

MIKALOJUS KATKUS

BALANOS GADYNĖ

(28)

Siandien jau eina septinta dešimtis metų nuo aprašomo laiko. Gadyne pasikeitė: vieni augina žąsiukus, kiti ne; bet ir tie, kurie augina, žąsienos nevalgo: dar nespėjo žąsiukai užaugti, jau atvažiuoja į kaimą pirklys ir nuperka. Kiaulė atsiveda paršelius. Paugina keturias savaites — jau šeimininkė deda į doklą ir veža juos parduoti. Naujoji karta žmonių nėra ragavusi paršienos. Tas pats dedasi su kviečiais ir su miežiais.

Gera būtų ir dabar kaip senovėje, patiems suvartoti savo triušo vaisius, bet reikalas spūriau parduoti: tas reikalas toks didis, kad net esamas pardaviniais jo užpildyti negalima. Mokesčiai išaugo, patogūs gyvenimui fabriki dirbiniai atėjo prie pat namų; jie po akių atkišti, nuo jų atsisakyti negalima, jie labai patogūs. Pirmiau užsidedę pypkėi reikėjo turėti titnagą, skiltuvą ir kempę (tie daiktai neperkami, nemokami), dabar gi koks kavalierius imsis iš kišenės skiltuvą su titnagu,

kad taip nė vienas ponas nedarė, taigi ir mūsų kavalieriai nedarė. Siandien degama pypkės (jau nebe pypkės, tik papirosai) degtukais; jie kur kas patogiau, bet per metus kainuoja dvidešimt litų. Tai tiek kainuoja vien tik užsidedimas pypkės ar papirosos, o dūmo padarymas kainuoja daugiau nei dešimteriopai. Siandien su pūru kviečių galima šiaip taip, nepuikiai aptaisyti mergaitės kojų letenos, o kiek reikia pūrų aptaisyti ligi viršugalvio? Gryčioje juk ne po vieną mergaitę.

Mūsų protėviai vasarą dirbo, žiemą puotavo, vaišino kits kitą. Mes gi vasarą dirbame žemę, žiemomis daužomės po uždarbius, vežiojame tai nuo stotelių, tai į stotis, tai miškus upėmis. Kai uždarbių nėra, kiutiame namie ir kiti kitą apkalbame. Naujoje gadyne svetias daug gero rado, daug ir prarado.

Kaip dabar užaugins ūkininkas dešimtis žąsiukų ir prielaidų, kad pūdyuose anoji žo-

lė pražuvo, kita užviešpatavo. Tada pūdyuose augo: žvirblis, rūtos, pienės, žliugės, marlakas, balanda, šarkakojas — vis sultinga ir maistinga žolė, mėgiama žąsų ir kiaulių; šiandien pūdyje varputys, usnės, ir tiek. Tiek žąsų, tiek kiaulių augdavo lauko ešedui. Per žiemą laikydavo vieną kiaulių dviem, vieną pirmąžiemę, vieną meitelių dviem ir vieną prielaidą pirmąmetį. Kai meiteltys tampa trimetėmis, jį skerdžia ir ima storus lašinius. Dvi kiauļi atveda per metus bent po dvejus paršus. Ūkininkė, norėdama pasismaguriuoti, skardo per vasarą paršelius, ir dar daug lieka rudenį visokio ūgio prielaidų. Rudenį smaguriauja su žąsiena, piauodama po vieną ir teisindamasi, kad tai netikėtam svečiui. Žiemai užtekdavo patrakų, košelių, skilandžių, kogalių... Vasarai lašiniai, žąsienos ir kiauļienos taukai.

Pinigas — slidus daiktas: būtų ir tada pardavinę žąsis ir paršelius, bet jų niekas nepirko. Atsirado pirkėjai ūkė gaminų ir pardavinėtojai visokių fabrikatų, atsirado pinigų, podraug su jais atsirado ir išpyka, rekalauijanti pinigų savo pomegiams. Prireikė ir šiandien reikia pinigų daugiau, negu jų atsirado. Ūkininkų buitį suprastėjo: tenka patiems daugiau dirbti ir, algas mokant, pakrapštyti galvas. Kuri ga-

dynė geresnė, ar ši, ar anoji dingusioji amžinastyje ir nesugrąžinsima, pasakys kiekvienas pagal savo nusistatymą. Grįžkime prie vestuvių, prie senovės. Ten smagiau.

30. RENGIMASIS VESTUVĖMS

Nuo pirmo užsako dienos ligi vestuvių lygiai trys savaitės. Reikia ruoštis su sakyku: miežiai iš rudens negreita diena. „Kiek tu miežių imti sakyk?“ — tariasi šeimininkai. Puota tėtis tris dienas — ne kažin kaip ilgai. Bet, kad degtienes nėra — reikia, kad alus būtų stipresnis. Nutarta imti trys pūrai.

Miežiai, dviejuose kubiluose pamerkti, šiltame vandenyje mirko pusantros paros. Išmirkusius ir nuvarintus patiesė seklyčioje. Jie užėmė visą aslą, po seklyčia tegalima buvo vaikščioti pasuoliais ir pasienais. Bedygstantį sakyklą atidžiai dabojo; jį maišė, draskė, vadinasi, vedino, kad vystų ir saltų. Džiovinant pylė ant krosnies. Kada gi ant krosnies tiek daug ūmu laiku neįdžiovinai, prisiėjo prašyti krosnių pas kaimynus. Alui dirbti buvo sunku, siūstas pas gimines kviesti į vestuves, parvėžė netenkamą kiekį bosų. Apynių alui buvo savo. Pūrai miežių imta po tris svarus — tai saldusis alus moterims; o karčiam alui vy-

rams imta po keturis svarus. Per vestuves šnekėjo, kad apynių pamazinta.

Vienu kartu su miežių merrimu buvo užmesti penėti likusieji penkiolika žąsiukų. Visas penkiolika vestuvėms neiešis, reikia palikti šventoms, mėsiedžiui, svečiui, išgeigai. Žąsienos taukai reikia palikti vašarai. Vestuvėms reikia kviečiai pikliavoti, pirma nuplovus ir apdžiovinus, reikia mergaitėms šis tas nupirkti: „Juk mes dabar jai tėvas ir motina“, — mano sau šeimininkai. Žodžių, rūpesnio ir triušo į valias. Pirkiniai rūpinosi ne viena šeimininkė: tuo rūpinosi dar numanę Krakų miestelio krautuvininkė Nokimienė. Ji pamazino šeimininkei žygį ir atvažiuo su prekėmis į namus, bet šeimininkė tuo sykiu nieko nepirko, mat, ne tokių reikėjo. Į trečią dieną Nokimienė vėl čia. Tuo sykiu pirka vilnonę skarvą, dvi kartūnini skareli, vieną mažesnę, kita didesnę, ir nedidelis balto šilko nuometėlis. Tas tiek ir tebuvo reikalingas, kiek prie šliubo.

Tai tau, Barbut, už tai, kad tu vis gera buvai, — pasakė šeimininkė, atiduodama Barborai pirkinį. Vargšė dėkojo su ašaromis.

Artinosi puotos ir vestuvių laikas. Paprotys reikalauja, kad pati nuotaka pasirūpintų vestuvinių — brolių ir pomegių. Taigi, šeimininkams

nurodžius, perėjo per kaimą, žemai nusilenkdama seniems ir prašydamą į vestuves, jaunus skyrium prašė į brolius ir į dūškas. Be jos prašymo kiekvienas žinojo: „Čia busia sugaisties“.

Atėjo griežtasis pirmadienis — vestuvių pradžia. Vakare su siėjo kamos jaunimas, atėjo kviesti ir nekvieti, net iš kitų kaimų. Ypač tie nekvieti draugai. Siandien jų diena, jiems valia, nes šiandien mergvakaris, nuotakas atsisveikinimas su savo jaunystės draugais, vaikais ir mergaitėmis. Buvo griežikas, jauni šoko ir dainavo.

Mergaitės atnešė kelis gan gražius padarus iš šiaudų, papabino po lubom, virš stalo. Jie atrodė kaip žirandoliai, pakabinti palubų ir apšviečiami žaigaliu per rarotus. Padarai vadinami liktoriais, išpuošti spalvotais popieriukais. Mergaitės dar atnešė vyturiuką, jau nevirs stalo, bet kur nors po lubom kabinamą. Yra tai tuščias vištos kiaušinis. Viename jo gale įkišta popierinė galvutė, kitame — uodegėlė, iš šonų — popieriniai sparnukai. Vadinasi, kamos jaunimas papuošė gryčią. Kad tai būtų vasara, tas pats kamos jaunimas prinešė šparą šakelių, prikaišiotų palubais už balkių, prikaišiotų į sienos plyšius ir nusvarintų smulkiais šparų lapyčius žemyn, arti žmogaus gal-

vos. Žalumynai ir lakiojantieji paukščiai virš galvų bene bus prisiminimas tų laikų, kada žmonės gyveno šėtrose, puotavo po medžiais ir po dangumi. Ne vien mergaitės rūpinosi padidinti vestuvių iškilmingumą. Vienas vaikinys, prašomas ir brolius, atsisakė eiti, teisingas tuom, kad pardavė pavažiuojamą arkli, o naujas pavažiuojamas arklys tik antrą žiemą mintas, tokio negali kinkyti atsakingam pavažiuojamui. Kad nepasiklytų skolingas, jis sumanė kita ką. Pirinko po kaimą didelių burokų, kokias dvi dešimtis, išskaptavo jiems vidurius, palikdamas žievę ko ploniausia, ir iš burokų pasidarė lyg kokias taures. Įstačius į tą taurę degantį žvakigalį, nakties metu turime raudoną žiburį. Tie žiburiai, prismaigstyti ant tvorų kieme ir gatvėje, buvo įdomūs.

31. VESTUVINIAI ATVAŽIAVO

Jaunimui gryčioje besokant, pasklido žinia: „Atvažiuoja, atvažiuoja!“ Daugumas išbėgo ant kiemo ir ant gatvės. Tiesą toluomoje girdėti keli skambučiai — tai atvažiuoja vestuviniai. Dabar jau mergvakaris pabaigtas, prasideda vestuvės. Prie esamojo gryčioje stalo įneša dar du stalu, prie jų zoslanų ir kėdžių, kiek reikia, tiek įneša. Stalus dengia, deda valgytus ir alaus asocius.

(Bus daugiau)

Darbo ir kovos ryšiai su prel. M. Krupavičium

Esu tikras, kad skaitytojai savo šeimų bibliotekose turi Lietuvos Enciklopediją. Taip pat neabejoju, kad prel. Mykolas Krupavičius 85 metų amžiaus suaktyvina proga perskaityti tuos enciklopedijos puslapius, kuriuose labai tiksliai ir teisingai pavaizduojamas šio mūsų garbingojo suaktyvininko gyvenimas ir darbai. Juose, tiesa, trumpai, bet vaizdžiai yra vertinami jo atlikti darbai ir nuopelnai Lietuvai, tiek kovojant dėl jos laisvės ir nepriklausomybės, tiek kuriant jos valstybinę santvarką. Todėl savo r šiniu aš nedaug ką tegalėčiau pridėti prie to, kas parašyta enciklopedijoje apie suaktyvininko veiklą pirmojo pasaulinio karo metu ir jau nepriklausomoje Lietuvoje iki 1926 metų, nes aš tik tų metų pavasarį teatvėkau į Lietuvą su savo šeima.

Iki tų metų kun. Krupavičius veiklą sekiau iš tolo, spaudoje. Daug ką sužinodavome iš atvykusių iš Lietuvos svečių, artimų suaktyvininko bendradarbių, kurie lankydavo mūsų kolonijas su paskaitomis ir mus informuodavo apie atkurtosios Lietuvos valstybės gyvenimą ir daromą pažangą. Apie kun. Krupavičiaus dinamišką politinę ir socialinę, taip pat ir kultūrinę veiklą naujai atkurtoje valstybėje jie pasakodavo kaip apie didelę jėgą valstybės atkūrimo darbuose. Iš to susidarė nuomonė, kad tasai krikščioniškosios demokratijos vadas, neatlaidus kovotojas už socialinę lygybę bei teisingumą, bolševikų nuteistas mirti ir varganais pavojingais keliais iš mirties spastų ištrūkęs ir sugrįžęs Lietuvon, kad stotų į pirmąsias kovotojų dėl Lietuvos laisvės gretas, yra legendarinė asmenybė.

Pirmas susitikimas

Su šia legendarine asmenybe — kun. Krupavičium pirmą kartą asmeniškai susitikau 1926 pavasarį, gegužės mėnesį, netrukus po rinkimų į trečiąją Lietuvos seimą, į kurį ir aš buvau išrinktas krikščionių demokratų partijos sąrašu. Šiuo susitikimu įsitikinau, kad mes, amerikiečiai, ne kiek nesuklydome šį valstybininką bei politiką pavadinę legendarine asmenybe. Jo pirmas žvilgsnis ir mane pasakė, kad turiu reikalą su ryžtingu, bekompromisinio kovotoju už tautos ir žmonių teises. Jo pasakytas man vie-

Prel. M. Krupavičiui š.m. spalio 1 sueina 85 metai

LEONARDAS ŠIMUTIS

M. Krupavičius Veiverių mokytojų seminarijos abiturientas 1905 m.

nas kitas žodis, gal kiek kietas ir griežtas, vertė manyti, kad šis vyras tuščiai nekalba, kad jis netuščiažodžiauja, kad jis yra kūrėjas ir vadas. Tuoj numaniau, kad kiekvienas jo žodis yra pasvertas, siekias reikšti tik konkrečią mintį, stiekiančią ko nors gero žmonėms bei tautai.

Trečiajame Lietuvos Seime 1926 laimėjus rinkimus kairiųjų partijų (liaudininkų ir socialdemokratų) blokui, kun. Krupavičius vadovaujamas krikščioniškųjų partijų junginys (Krikščionys demokratai, Ūkininkų sąjunga ir Darbo federacija) trečiajame seime atsidūrė opozicijos vaidmenyje. Seime, kaip „amerikonas“ (taip mane vadindavo kun. Krupavičius), buvau naujokas. Užtat akykly teko stebėti visą Lietuvos politinio, ekonominio, socialinio ir kultūrinio gyvenimo eigą ir ją atsidėjus studijuoti. Juo labiau reikėjo sekti seimo darbus ir susipažinti su jo tvarka ir visu atstovų (jų buvo 75) kolektyvu.

Naujai opozicijai seime vadovavo tokie vyrai, kaip Mykolas Sleževičius (ministeris pirmininkas, liaudininkas), dr. J. Staugaitis, seimo pirmininkas, liaudininkas, Zigmantas Toliusis, liaudininkas, Steponas Kairys, seimo vicepirmininkas, socialdemokratas, Kipras Bielinis, socialdemokratas, ir kiti. Natūralūs opozicijos vadai buvo — kun. Krupavičius, buvęs

prezidentas, kun. Antanas Šmulskystys, dr. Kazys Ambrozaitis ir kiti. Opozicijos vadų, pažymėtina kun. Krupavičius, garbei turui pasakyti, kad jie vedė ne destruktivią, bet konstruktivią politiką. Ryškiai pastebėdavau, kad Krupavičius ir jo kolegoms opozicijoje rūpėjo ne partiniai, bet valstybės reikalai. Kritikuodami vyriausybės ir seimui pateiktus įstatymų projektus, turėjo galvoje tik žmonių ir valstybės gerovę. Surinkę visas kun. Krupavičiaus trečiajame seime pasakytas kalbas ir jas atspausdinę viename leidinyje, geriau įsitikintume, kad jos buvo ne tik santūrios, bet pozityvios, iškalbingai nurodanti pozicijos kai kuriuos nuklydimus ir turinčios tikslą juos atitaisyti. Jis kalbėdavo, kaip jau gerai patyręs politikas ir valstybininkas.

Gruodžio 17-ji

Buvau 1926 gruodžio 17 d., perversmo ir „perversminės“ vyriausybės sudarymo liudininkas. Teko laukti, ką darys po to įvykio mūsų vadas kun. M. Krupavičius. Jis, kaip ir daugelis Lietuvos politikų, tą įvykį skaudžiai pergyveno. Iš jo kalbų pasitarimuose su saviškiais buvo gana aišku, kad jis būtų buvęs žymiai laimingesnis, jei be perversmo būtų buvę galima pasukti kairiųjų valdžios politiką ir ramesnį valstybei kryptį. Deja... perversmas įvyko. Reikėjo gelbėti situaciją.

Jei Krupavičius sutiko tartis su tautininkais ir perversmą įvykdžiusia kariuomenės vadovybe, tai dėl to, kad jam rūpėjo gelbėti demokratinę santvarką, kad nepažeistų valstybės saugumo ir jos gero vardo užsienyje. Be to, jam ir kitiems krikščioniškojo bloko vadams tautininkų vadai — Antanas Smetona ir Augustinas Voldemaras buvo pažadėję netrukus paskelbti ir praversti naujos seimo rinkimus, grąžinant politiką krašto gyvenimą į normalios demokratinės santvarkos vėžes.

Šis labai svarbus pažadas nebuvo ištesėtas. Kun. M. Krupavičius ir vėl atsiduria opozicijoje, tik šį kartą skirtingoje. Tačiau ir šį jo vedamą opoziciją valstybei, kaip tiksliai, nebuvo kenksminga.

Studijos Prancūzijoje

Vyriausybės koalicija suiro. Krikščionių demokratų partija ir Ūkininkų sąjunga atšaukė savo atstovus iš vyriausybės, nes tautininkai netesėjo savo pažado. Kun. M. Krupavičius vyksta į Prancūziją studijuoti katalikų universitetuose. Gili-nasi sociologijoje, ekonomijoje, teisės moksloje ir žurnalistikoje, kad dar geriau pasiruoštų valstybės darbams. Iš ten jis man dažnai rašinėdavo. Pranešdavo iš Lietuvos vidaus politikos žinių, kurias gaudavo aplinkinių keliais ir kurios man, kaip laikraštininkui, būdavo naudingos. Iš savo pusės aš jį painformuodavau apie Amerikos lietuvių veiklą ir nuotakas.

Pagaliau 1930 birželio 28 iš Luchou, kur buvo nuvykęs sveikatos taisyti, man rašo: „Visus darbus Tulusoje baigiau. Padariau daugiau, negu maniau padaryti išvažiuodamas iš Lietuvos. Kvotimai pavyko gerai. Likosi tik dizertaciją parašyti ir apginti. Dabar išsiųdinau Lietuvos link, už mėnesio tikiuosi ją pasiekti. Ką pasiekę darysiu ir kur būsiu — pats nežinau. Jei kokių reikalų turėsi, rašyk, ką galėsiu, padarysiu mielai. Rašyk — Kaunas, Donelaičio g. 24.“

Garliavos vikaras

Kaip gerai žinom, grįžęs Lietuvon ir prisistatęs Vilkaviškio vyskupui Antanui Karosui, kunigas Krupavičius buvo paskirtas Garliavos parapijos vikaru. Ir jis, buvęs seimų vadas, ministras, valstybininkas ir politikas, savo vyskupui, kaip drausmingas kunigas, pakluso: nesiskųsdamas nuvažiojo vika-

Iš k. į d. kun. M. Krupavičius su savo tėvais — Rozalija Malinauskaite ir tėvu Pranu.

rauti. Tačiau netrukus buvo paskirtas Veiverių parapijos klebonu (1933-35 m.), Kalvarijoje klebonavo ir dekanavo (1935-1942 m.). Profesoriavo ir Vilkaviškio kunigų seminarijoje. Už energingą ir efektingą religijos reikalų gynimą Lietuvoje, esant vadau tiek pozicijos, tiek opozicijos vaidmenyje, po piežiaus Pijaus XII-jo pakeltas prelatu (1948-XI-13). Tos garbės suaktyvininkas neturėjo ir nesiekė, nes ne dėl garbės aukoją visą savo gyvenimą dar-

bui ir kovai už viską, kas yra gera, padoru, gražu ir teisinga. Prelato rūbais, jei neklystu, prel. Krupavičius pasipuošė tik vieną kartą, kaip Vliko pirm-ninkas, 1950 vizituodamas po piežių Pijų XII-ji, kad painformuotų apie skaudžią bolševikų pagrobto Lietuvos padėtį. Ir tai, kiek girdėjau, tie rūbai buvo paskolinti jam kito prelato. Šiaip jau, turi būti, niekas jo nėra matęs nei bažnyčioje nei už bažnyčios sienų vilkint prelato spalvas.

Deja, vėl mudviejų korespondencija nutrūko. Ją sutrukė vis dar neformali politinė padėtis Lietuvoje tautininkų valdžios metais, o ką jau ir bekalbėti apie tuos laikus, kuriais Lietuva ir jos žmonės buvo persekiojami ir kankinami bolševikų okupacijos metu. Ir bolševikų pirmosios okupacijos metu ir vėliau nacių kun. Krupavičius nesėdėjo sudėjęs rankas, bet veikė prieš okupantus, gelbėjo savo žmo-

(nukelta į 5 psl.)

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. Dr. M. ŠVEIKUSKIENĖ sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojų. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Dr. M. L. Šveikauskas — Attorney-at-Law, Cooperative Bank Plaza, 1864 Centre Street, West Roxbury, Mass. 02132.

AR APSIMOKA ŠI REIKALĄ KELTI?

Klausimas. Mudu esam senyvo amžiaus. Seimos neturim. Esam surašę pas advokatą savo testamentus. Visą gyvenimą abu dirbom, mažai tešleidom, todėl turim pušėtinai santaupų. Testamentai yra taip surašyti, kad vienam iš mūsų mirus, viskas atitenka gyvajam.

Visos santaupos yra bankuose abiejų vardu. Kiekvienas galim pinigų įdėti ir išimti. Testamentuose pasakyta, kad tas, katrais vėliau mirsim, paskirstys turtą į dvi dalis: viena eis jo giminėm, kita — mano giminėm.

Viskas, rodosi, kuo geriausiai surašyta. Abu sutinkame, kad taip turės būti. Dabar sužinom, kad kiekvienas žmogus, surašęs savo testamentą, gali jį bet kuriuo laiku pakeisti. Tai, jei aš numirčiau pirma, mano vyras galėtų tą testamentą perrašyti ir visą mudviejų uždirbtą ir sutaupytą turtą palikti savo, o ne mano giminėm. Vyras sako, kad jis to niekuomet nepadarė. Bet aš turiu abejonių, nes jis mano giminėm niekuomet nemėgo ir visuomet palaikė savuosius.

Labai prašau man patarti, ar yra koks būdas apsaugoti nuo tokio galimumo. Jei yra, ar galima apsieiti be advokato? Jei ne, tai, nuėjus pas advokatą, kaip jam paaiškinti? Man gėda pasakyti, kad nepasitikiu savo pačios vyru, su kuriuo išgyvenau virš 40 metų.

Žmona, Indianos valstija

LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS

40 Lietuviškų Melodijų įgrota su simfonijos orkestru: Iš rytų šalelės, Atskrend sakalėlis, Treji gaidžiai negiedojo, Ant tėvelio dvaro, Aš pasėjau linelius, Kur tas šaltinėlis, Ramovėnų maršas, Trijų seselių, Pasisejau žalią rūtą, Kur bėga šėšupė, Plaukia žaselė, Ko liūdi putinėli, Gieda gaideliai, Lietuva brangi, Aš padainuosiu dainų dainele, Tykus buvo vakarėlis, Kam šėrei žirgelį, Tylus vakaras, Ei, Lietuvos kareivėliai, Lietuvos himnas, Per tamšią naktelę, Pasėjau dobilą, Ar aš ne vyšnelė, Uncių tupi trys pulkeliai, Trys sesutės, Už jūrų marių, Ant kalno, Du gaideliai, O čia, čia, Oi lekia, lekia, Jodau dieną, Sutems tamsi naktelė, Aušta aušrelė, šviesi parazelė. Tris dienas, Šią naktelę, Jai nerūpėjo, Vai tu žirge, Žalia girelė, žalia liepelė, Garsys turi ilgą snapą ir Lietuviais esame mes gimę. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

40 Lietuviškų Melodijų įgrota su simfonijos orkestru: Iš rytų šalelės, Atskrend sakalėlis, Treji gaidžiai negiedojo, Ant tėvelio dvaro, Aš pasėjau linelius, Kur tas šaltinėlis, Ramovėnų maršas, Trijų seselių, Pasisejau žalią rūtą, Kur bėga šėšupė, Plaukia žaselė, Ko liūdi putinėli, Gieda gaideliai, Lietuva brangi, Aš padainuosiu dainų dainele, Tykus buvo vakarėlis, Kam šėrei žirgelį, Tylus vakaras, Ei, Lietuvos kareivėliai, Lietuvos himnas, Per tamšią naktelę, Pasėjau dobilą, Ar aš ne vyšnelė, Uncių tupi trys pulkeliai, Trys sesutės, Už jūrų marių, Ant kalno, Du gaideliai, O čia, čia, Oi lekia, lekia, Jodau dieną, Sutems tamsi naktelė, Aušta aušrelė, šviesi parazelė. Tris dienas, Šią naktelę, Jai nerūpėjo, Vai tu žirge, Žalia girelė, žalia liepelė, Garsys turi ilgą snapą ir Lietuviais esame mes gimę. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

.. Lietuvos Aidai. Charles Daubaro akordeonu įgrota 16 lietuviškos muzikos dalykėlių: Agunėlė, Siuntė mane motinėle, Palankė, Laisvės varpą daina, Dzindzi, Mikita, Atskrend sakalėlis, Ant kalno karklai siūbavo, Šią nedėlėlę, Plaukia Nemunėlis, Munšainukas ir 5 lietuviškos polkos. Mono 2.00 dol. Stereo 4.50 dol.

Lietuvių Tautiniai Šokiai, Aš tuonytis, Landutė, Lenciūgelis, Sukūlis, Linelis, Jevaro tiltas, Klumpakojis, Kalvelis, Sadutė, Ziogelis, Vakarūškos, Audėjėlė, Mikita ir Sukūnis. Išleido J. Stukas, Mono 2 dol.

Linksmy Kalėdų. Rūtos ansamblio padainuota: Leiskite rasi, Tyliają naktį, Piemenėliams, Nakties tyloj, Gul šiandieną, Linksmą giesmę, Sveikas Jėzau gimusi, Tylia naktį, Ateikit džiaugsmingai, Mes girdėjom angelus, Šventa naktis ir Angelai gieda danguje. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Tėvynės Meilė Nemari, A. Dambrauskaitės įdainuota 13 liet. dainų: Ramunės daina, O naktuzė rami, Pradalgiaus, Liepė tėvelis, Dobilėlis, Na tai kas? Tulpės, Tėvynės meilė nemari, Jau atėjo rudenėlis, Kam šėrei žirgelį, Sėdžiu po langeliu, Oi berni vientury vakaras. Kaina 2 dol.

Dainuojam su Rūta. Rūtos ansamblio įdainuota liudies dainos: Plaukia Nemunėlis, Subatos vakarėlį, Gražių dainelių, Buvu gera gospadinė, Per girią, girelę, Tūkstantis žingsnelių, Salta žiemuzė, Per Klausučių uyltelę, Vilniaus kalneliai, Prageriau žirgelį, Praded aušrelė aušti, Ar aš tau, sese, nesakiau, Pasėjau linelius, Daug daug dainelių, Mylėjau mergelę, Bijunėlis žalias, Kai aš turėjau kaimę mergelę. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Vėl dainuojam su Rūta. Rūtos ansamblio įdainuota: Mes su rūtom, Atskrend sakalėlis, Motulė mane barė, Kas subatos vakarėlį, Šėriau žirgelį, Gegutė raiboji, Ant kalno karklai, Sukyniau skynimą, Du broliukai kunigai, Šėriau šėriau sau žirgelį, Kur tas šaltinėlis, Augo kieme klevelis, Ant kalno mūrai. Eism, brolieliai, namo. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Nr. 2, Sol. V. Noreikos Lietuviškos dainos ir operų arių: Kur baktūzė samanota, Ugnelė, arija iš „Meilės eliksyr“, L'Arlesiana — Frederiko romansas, Nemunėlis, Arlekin serena iš „Pajacų“, arija iš „Rigoletto“, Tris dienas, tris naktis, arija iš Toskos, Surdata N'Namuratto (A. Canio), Dicitencello Vuie — (F. Falvo), Bernužėli, nesvolioik, Pradalgėlis. Kaina 6 dol.

Rūtos ansamblis ir sol. Lionė Juodytė dainuoja: Aš mėgstau mėlynąjį dangų, Kaip gražiai žiba žvaigždutės. O kai aš. Saški, upeli, Džinguliukai, Ko liūdi, berželi, Sveiki, broliai, Greitai išvažiuosiu. Aš berneliui nesisūliau, Kur banguoja Nemunėlis, Ar negaili, seserėle, rūtelį. Pasakyk, čigone miela. Kai aš grėbiau lankoj šieną, Ant melsvo ežero bangų, Tur bernelis vieną mintį ir Kaip slaptinai. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Sios bei kitos plokštelės ir knygos gaunamos: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. (Persiuntimui pridėdama 50 c.)

NAUJOS LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS:

Montrealio Aušros Vartų choras dainuoja 11 lietuviškų dainų. Stereo 5 dol.

Trys Aldonos Stempuženės plokštelės: Arlekin meilė ir kitos pasakos, Operatic Recital ir Ainių dainos. Palydi Stuttgart simfonijos orkestras, diriguoja mas Darius Lapinskas. Stereo — po 6 dol.

Aidutės sings, A. Stephens choro įdainuota 18 dainų, stereo, 4.50 dol.

Vivat Academia — pramoginės muzikos dviejų plokštelėlių albumas įgrota Neo Lithuania studentų orkestro. Stereo, 850 dol.

Rudens derlius

Nuotr. R. Kisteliaus

LIETUVIŲ KUNIGŲ SEIMAS KENNEBUNKPORTE

Lietuvių Kunigų Vienybės metiniam seimui šiemet buvo parinktas pranciškonų vienuolynas Kennebunkporte, Maine. Šios valstybės ruduo pasižymi ypatingu grožiu. Tai prisidėjo prie seimo pakilių nuotaikos. Posėdžiai vyko rugsėjo 22-23 Šv. Antano gimnazijos patalpose.

Seime dalyvavo apie 50 dvasininkų, suvažiavusių iš Jungtinių Valstijų, Kanados ir Europos. Tarp jų buvo ir abu lietuviai vyskupai — Vincentas Brizgys ir Antanas Deksnys.

Posėdžius atidarė Kunigų Vienybės pirmininkas kun. Jonas Jutkevičius. Invokacinę maldą sukalbėjo vysk. V. Brizgys. Posėdžiam pirmininkavo prel. Vytautas Balčiūnas, sekretoriaus kunigai — Pranas Geiščiūnas ir Jonas Longas.

Seimo programa buvo sviai bei aktuali. Dėmesys telktas į šias paskaitas bei pranešimus:

Naujojo mišio ir Šv. Rašto vertimo klausimas — kun. Vytautas Zakaras; JAV religinio centro reikalas — kun. Stasys Yla; Liturginiai pritaikymai parapijose — prel. Vytautas Balčiūnas; Religinė padėtis Lietuvoje — tėv. Juozas Vaisnora, M.I.C.; Parapijos taryba (organizavimas ir funkcionavimas) — tėv. Placidus Barius, O.F.M. Siose temose išreikštos gyviausios problemos, kurios šiuo metu paliečia lietuvių katalikus. Jos gvildintos su giliu dėmesiu diskusiniuose pokalbiuose. Kai kurie pokalbiai užsitęsė iki 12 val. nakties.

Mišio bei Šv. Rašto vertimo reikalas yra būtinas, norint išsaugoti gimtąjį žodį liturginėse apeigose. Geras vertimas — sunkus darbas, kuriam numatoma pusterčių metų. Jį atliks specialios komisijos.

Religinio centro klausimu kun. St. Yla pateikė didžią i-

domių ir aktualių minčių, labiausiai apie lietuvių parapijų kėlimąsi į naujas vietas, kur telkiasi mūsų tautiečiai diemėse. Vatikano susirinkimo nuostatai siūlo plačias galimybes parapijoms bendruomenėms, kurios nori vartoti savo kalbą. Reikia tik dvasininkų ir pasauliečių sutartinio veikimo — o mūsų merdėjančios parapijos atgys.

Liturginiai pritaikymai įneša naujos gyvybės į parapijas, jeigu jie apskritai suvokiama bei išmintingai pritaikomi.

Religinė padėtis, kaip iš prelegento paskaitos paaiškėjo, Lietuvoje nėra palengvėjusi. Tenka sutikti, kad ji net pasunkėjo, labai smulkmeniškai kintantis į pastoracinius reikalus komunistų ir mirštant kuni-gam. Pažymėta lietuvių kunigų ištikimybė Šv. Tėvui visame priešpados laikotarpy.

Tema apie tarybas parapijose buvo įdomi tuo, kad parodė, jog be pasauliečių aktyvios talcos vargu beįmanomas sėkmingas administravimas. Tarybos, sutelktos iš pačių pasauliečių rinkiminių būdų, palengvina kunigam administracinę naštą ir padaro parapiją gyva religine bendruomene. Veiklioje parapijose, kaip Priskelimo Toronte ir Atsimainymo Maspethe, labai sklandžiai vyko tarybų rinkimas bei įjungimas į aktyvų darbą.

Be šių paskaitų, seime dar mintis išreiškė tėv. A. Bernatnis apie Vasario 16-tos gimnaziją ir sesuo Eucharista — apie seserų kazimierių reikalus.

Seimą pagerbė savo apsilankymu Portlando dieceizijos vyskupas Petras Gerety. Jis pasakė ir įdomią sveikinimo kalbą.

Scranton, Pa., Jonas Stirna sveikina vidutinio svorio pasaulinį čempioną Mickey Walker ir spaudos atstovus. Iš k. į d. sėdi: Jonas Stirna ir čempionas Mickey Walker; stovi iš k. Jim McCarthy — Wilkes Barre radio ir TV komentatorius, Karl B. Thraen — kamtomos gumos gamyklos Duryea, Pa., menažeris, Joe Sloan — užsienio spaudos organizacijos sekretorius, Sam "Chic" Feldman — Scrantono Tribune sporto redaktorius. Dalyvavo virš 150 sportininkų vaishė. Jonas Stirna yra sūnus Mykolo Stirnos, kuris turėjo Pensilvanijos ristių sunkaus svorio čempionatą ilgus metus. Nuotr. Toney Kubellus

kė ir įdomią sveikinimo kalbą. Apskritai posėdžiai buvo gyvi ir jauki. Dalyvaujančiųjų nuotaika pakili, bendravimas nuoširdus, reikalų supratimas gilus. Priimtos naudingos rezoliucijos, kurios bus paskelbtos atskirai.

Seimui pastogę, vaišes ir globą suteikė lietuviai pranciškoniai, atsidėkodami lietuviams kunigam už jų palankumą bei nuolat teikiamą pagalbą.

L.A.

WORCESTER, MASS.

Pradėjo mokslo metus

Šv. Kazimiero parapijos mokykla mokslo metus pradėjo rugsėjo 9. Mišias aukėjo ir pamokslą pasakė klebonas kun. J. Jutkevičius. Jis yra ir mokyklos globėjas.

Tenka džiaugtis, kad mokykla tvarkingai veikia. Yra aštuoni skyriai ir vaikų darželis. Nuo pat mokyklos įsteigimo jai vadovauja Šv. Kazimiero seselės.

Siais mokslo metais mokyklos vedėja yra seselė M. Chale, padėjėja — seselė Anna Mae. I ir II skyrių moko ses. M. Ignata; III ir IV — ponija M. Mahoney; V — ses. M. Laurine; VI — ses. Anna Mae; VII — ses. M. Gratia; VIII — ses. M. Helen. Vaikų darželio mokytoja — p. D. Seiliuvienė. Mokyklos gailėtingoji sesuo — Adelė Zukaitė. Gydytoja — dr. M. Bolger.

Mokyklos bibliotekoje dirba savanorės Motinų Gildos narės. Jos daug padeda mokyklai savo veikla.

Laukiame mokyklos choro pasirodymo. Taip pat laukiame ir lietuvių kalbos pamokų.

Seštdieninė mokykla

Si mokykla mokslo metus pradėjo rugsėjo 19. Ji yra įsikūrusi Aušros Vartų parapijoje, po bažnyčia, kur yra puiki salė ir klasės pamokoms. Svarbiausia, kad klebonas kunigas J. A. Volungis leidžia mokyklai naudotis šiomis patalpomis nemokamai.

Ilgamėčiui mokyklos vedėjui ir mokytojai J. Baškiui atsiskaičius iš pareigų, jas perėmė ši pavasari mirusio a.a. P. Pauliukonio žmona E. Pauliukonienė. Jai talkins studentės Eglutė Pauliukonytė, Morta Kurlianskaitė ir studentas Kastytis Pauliukonis. Dainų mokslo tos patios parapijos vargonininkas muz. Burdulis.

Sveikiname naująją mokyklos vedėją ir linkime jai ištvermės ir kantrybės, paaukojant savo poilsio valandas tam, kad padėtų tėvams jaunuose vaikų širdyse stiprinti lietuvių. Tai nėra lengvas darbas.

mo. Todėl, kiek jėgos leidžia, aukokimės visi. Dirbkime kartu su mokytojais, patys duodami gražiausią pavyzdį savo vaikams.

Mokykla rūpinasi ir ja globėja Lietuvių Bendruomenės skyrius, kurio valdyba kartu su mokyklos vadovybe kreipiasi į visus tėvelius ir prašo, kad leistume vaikučius į seštdieninę mokyklą.

Naujoji mokyklos vedėja E. Pauliukonienė ateina su naujais planais, sumanymais ir darbais, kuriais vaikučiai bus suinteresuoti, o mokslo metų pabaigą visi pasidžiaugsime gražiais darbo rezultatais.

Branginkime mūsų kolonijoje esančius tuos lietuvių katalikybės židinėlį: Šv. Kazimiero parapijos mokyklą ir seštdieninę mokyklą.

Tiesa, gal šiais metais vienoje ir kitoje mokykloje bus didesnis mokestis už mokslą, bet kiekviena sąmoningai galvojanči šeima suprast, kad nuolat kylas gyvenimo standartas yra priverstęs tai padaryti.

J. Baškiui, mokyklos vedėjui ir mokytoju išbuvusiam daugiau kaip 15 metų, priklauso

giliausia mūsų padėka. Tai buvo neišsėmiamos kantrybės ir pasiaukojimo mokytojas.

Ateitininkų susirinkimas Moksleivių ateitininkų St. Salkauskio kuopos susirinkimas įvyko rugsėjo 16 Šv. Kazimiero parapijos svetainėje. Atsilankė dvasios vadas kun. J. Steponaitis, kuopos globėja O. Vaitkienė ir gausus skaičius narių.

Išrinkta nauja valdyba: pirmininkė Onilė Vaitkutė, vicepirmininkas E. Meilus, sekretorė A. Dabrilaitė, kasininkė Z. Babickaitė.

Rūpestingai ruošiamasi studijų dienom, kurios įvyks spalio 10-11 gražiame Maironio parke. Bus įvairi programa. Kuopa laukia atvykstant daug ateitininkų iš kitų vietovių. Visi bus maloniai priimti ir pavaišinti.

J. M.

— Worcesterio moksleiviai ateitininkai spalio 10-11 rengia studijų dieną. Programoje paskaita, diskusijos, šokiai, mišios. Visas lietuviškas jaunimas kviečiamas gausiai dalyvauti. Skubiai registruotis: Asta Dabrilaitė 688 Stafford St., Rochdale, Mass. 01542. Tel. (617) 892-8321.

— Lietuvių Gydymo biuletenio dešimtmetio minėjimas — vakarienė įvyks spalio 4 South Shore Country Club patalpose, Chicagoje. Programą atliks L. Barauskas.

IŠ VISUR

— Prof. J. Puzinas, archeologas ir proistorikas, spalio 1 švęs 65 metų amžiaus sukaktį.

— Dr. Vaclovas Paprockas, Pasaulio Lietuvių Gydymo Sąjungos dabartinis pirmininkas ir žymus visuomenininkas, rugsėjo 29 atšventė 65 metų amžiaus sukaktį.

— Lietuvos Atgimimo Sąjungos seniūnų tarybos suvažiavimas kviečiamas spalio 31-lapkrčio 1 Chicagoje, Laisvosios Lietuvos redakcijos patalpose.

— Alvudo vaikų teatras Chicagoje (dir. akt. Alf. Brinka, pad. Aldona Sobieskienė) naujo sezono darbus pradėjo rugsėjo 27 Gage Parko pastate, Chicagoje. Kviečiami lietuvių vaikai nuo 3 iki 13 metų. Su visais vaikais bus repetuojama A. Kairo "Du broliukai" pastatymui lapkrčio 8 Jaunimo centre. Po to bus pradėtos naujo veikalo repeticijos.

— Prof. dr. Alf. Sešplaukis, Notre Dame universiteto siustas, šią vasarą rinko mokslinę medžiagą Europoje. Porą mėnesių praleidęs Jogailos univ. bibliotekoje Krokuvoje, Uppsalo univ. archyvuose Svedijoje, Marburgo, Vakarų Berlyno bei Muencheno valstybinėse bibliotekose, grįžo iš kelionės. Profesorius užtikio labai vertingos liutuanistinės medžiagos ir parsivežė jos fotokopijas.

— Dr. Ernestas Paršelis laimėjo konkursą ir yra pakviestas dėstytoju Buenos Aires universitete teisių fakultete filosofijos kursui.

— Violeta Nešukaitytė, devyniolikos metų Toronto LSK Vycio stalo tenisininkė, Kanados parodos metu įvykusiose Kanados stalo teniso pirmenybėse moterų klasėje laimėjo pirmą vietą ir penktą kartą tapo Kanados stalo teniso meistere.

— Julius Pakalka, Chicago lietuvių visuomenininkas, i Balso kasą įnešė 1000 dol., kurio nuosimčiai naudotusi Balso šalpos reikalui, o pagrindinė suma būtų pervaista, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, Lietuvoje. Šiuo įvykiu pradėta įgyvendinti idėja: sudaryti Balso pastovų kapitalą.

— Adelė Abromaitienė dalyvavo Kanados parodoje Arts, Crafts and Hobbies skyriuje. Ten ji buvo išstaciūsi meniškių rankdarbių iš gamtinių medžiagų — lapų, žolių, nendrių, medžio, kankorėžių ir t.t. Jos darbais ypač domėjosi mokytojai ir rankdarbių mėgėjai. Gana daug darbų buvo parduota. Jos darbai susidomėjo ir leidyklos.

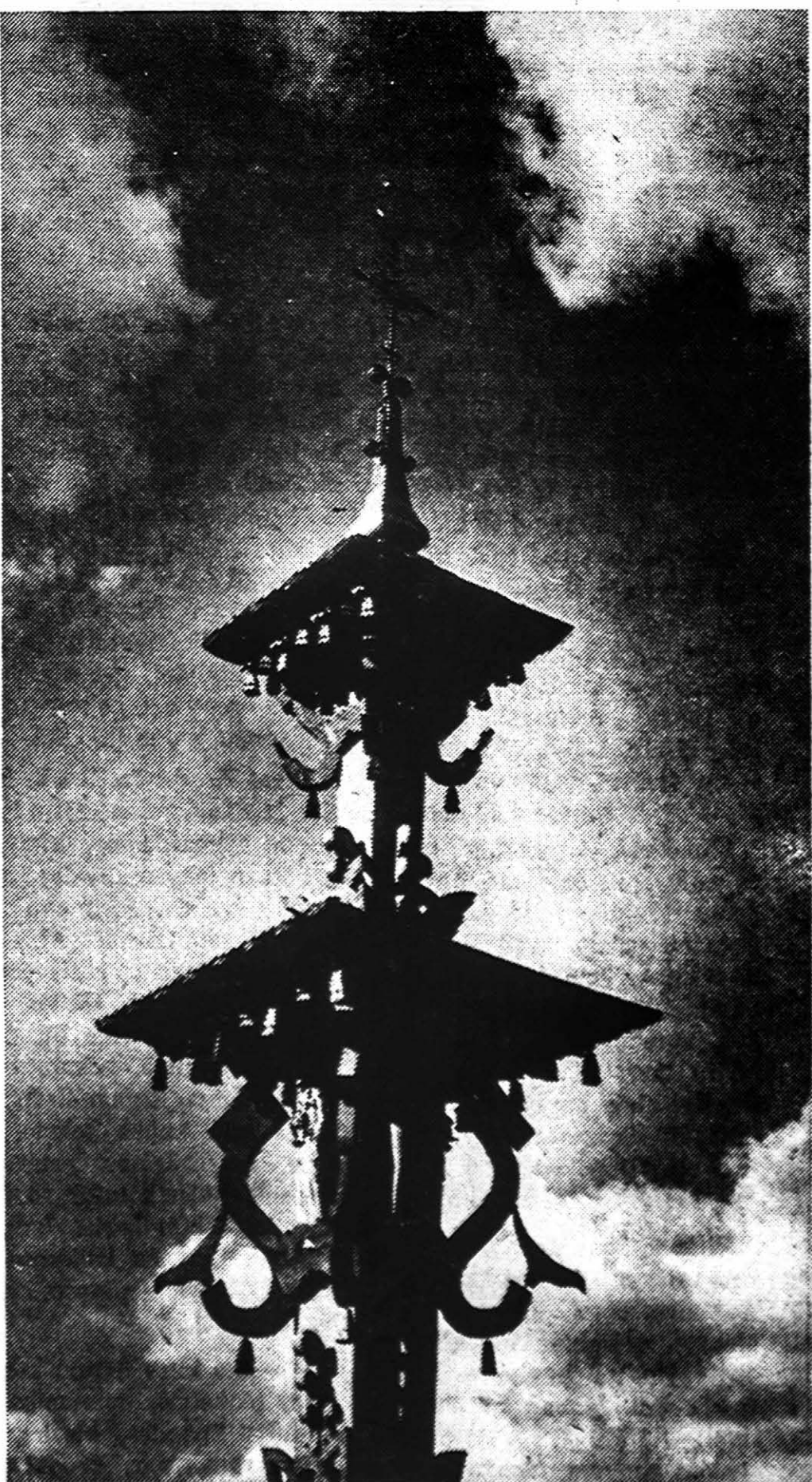
— Lietuvių Gydymo biuletenio dešimtmetio minėjimas — vakarienė įvyks spalio 4 South Shore Country Club patalpose, Chicagoje. Programą atliks L. Barauskas.

Prel. Krupavičius

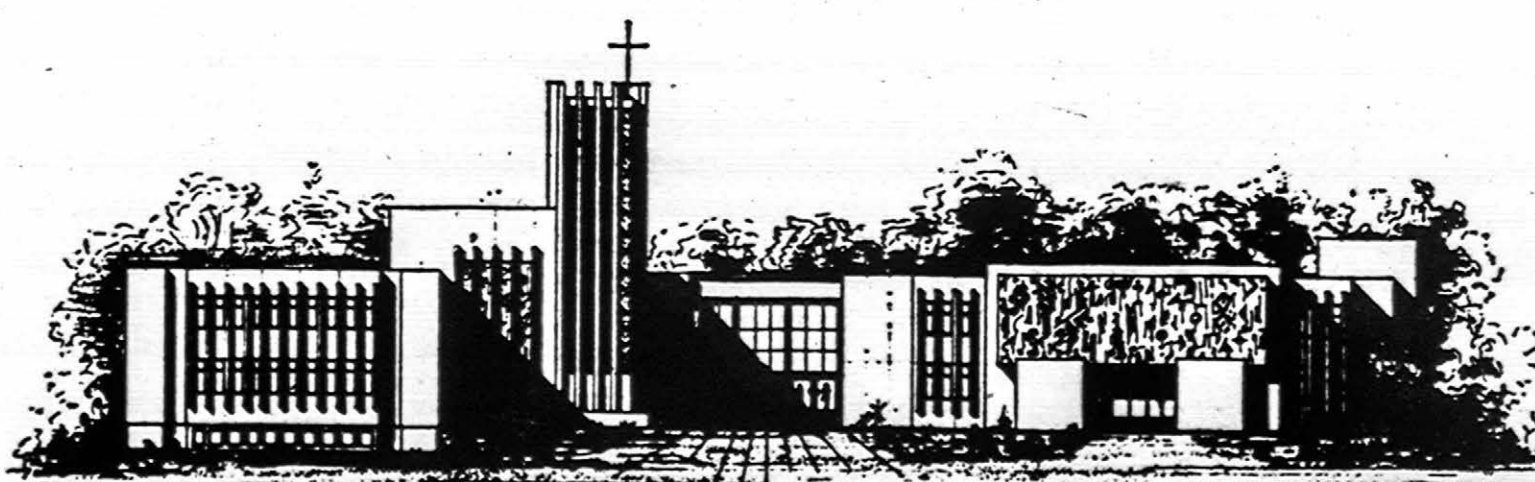
(atkelta iš 4 psl.)

nėms ir net nacių kankinamiems ir žudomiems žydams, už ką jis buvo baudžiamas ir, pagaliau, ištremtas į Vokietiją. 1943 m. rugsėjo mėnesyje buvo internuotas vienuolynas Regensburge, o 1945 m., amerikiečių išlaisvintas, išvyko gyventi į Wuertzburgą, kur buvo išrinktas Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininku. Maždaug tuo laiku mudvieju susirašinėjimas bei bendradarbiavimas ir vėl prasidėjo. Savo archyve turiu ne vieną kitą, bet šimtus kun. Krupavičiaus laišku, kurių beveik kiekvienas yra pozityvi kūryba ir lietuvių tautos pastangų ir kovų už laisvę istorija.

(Bus daugiau)

Kennebunkporto vienuolyno sodyboje lietuviškas kryžius. Šią vasarą jis buvo atremontuotas. Nuotr. V. Maželis

Kultūros Židinio projekto fasadas, archit. Adolfo Tyliaus. Išplanuota salė, Lituanistinės mokyklos patalpos, organizacijos kambariai, biblioteka, meno galerija, spaustuvės, redakcijų bei administracijų patalpos, kopijčia, vienuolynas, muziejus.

Mielas Lietuvi, JAU LAIKAS — paremk Pranciškonų pastangas pastatyti

KULTŪROS ŽIDINĮ
NEW YORKE

Pranciškonų Kultūros Židinyje tarnaus visiems lietuviams dėto visų prašome kiek galint didesne auka prisidėti prie jo STATYBOS FONDO.

TEVAMS PRANCISKONAMS BROOKLYNE (BUILDING FUND)

Siunčiu auką _____ statybų fondui ir prašau įrašyti mane (mūsų šeimą / mūsų mirusiųsias) į:

☐ Garbės fundatorius (\$1000)	☐ Fundatorius (\$100)
☐ Amžinuosius narius (\$500)	☐ Bėmėjus (mažesnė auka)

Pasižadu iš viso paaukoti ateityje statybų fondui _____

ADRESAS _____

Zip Code _____

Visoms aukoms atskaitoma mokestis (Tax Deductible)

Singapūras - rytų perlas, Liūto miestas

(tęsa iš praeito nr.)

Mažoji Indija

Anoje pusėje Singapūro upės gyvena indai — tai mažoji Indija. Čia pasireiškia kitas gyvenimas, kitas škonis ir kitas kvapas. Vandens, alyvos ir gėlių kvapas maišosi su „šventųjų“ karvių mėšlo kvapu. Skamba skambučiai, nešiojami ant moterų kojų ir apyrankių. Ilgi alyva ištepti plaukai kaba iki menčių. Jų šventas Hindu „wise man“ sėdi su kryžiauvės kojas, išsitemęs peles ir apsirėšęs burną skepe-taite, kad apsaugotų nerūpestingą ir kvailą muselį, įlėkusią į jo burną, nuo savizudybės!

Indai daugiausia hindusai (mažuma — muzulmonai). Dirba daugiausia gumos medžių pramonėje.

Idomu buvo pamatyti, kaip, nupiovus mažą juostelę gumos medžio žievės, tuojau pradeda iš jos bėgti skystis, it pienas, ir per keliolika dienų jo pribėga pilnas kibiras. Nupiovus juostelę žemiau jau naudotos, atsiveria naujas gumos šaltinis, ir iš naujo pienas pradeda bėgti. Tuo tarpu viršutinis jau naudotas medžio paviršius apsidengia nauja žieve, kurią ir vėl galima naudoti.

Tai gera karvutė, kuri nepenima duoda be perstojo toki svarbų mūsų gyvenime pienuką — gumą.

Viena indė davė man sauja gumos medžių sėklų — riešutų užveisti „gumos plantacijai“ Baltimorėje. Pasodinau. Žiūrėjome, kiek medžių užaugs. Jei kada ateityje, mieli skaitytojai, pastebėsite naujas automobilio padangas su mano vardu, tai žinosite, kaip jos atsirado.

— Šeimų savaitgalis Putname bus spalio 17-18. Praves kun. Pranas Geisčiūnas, Balfo reikalų vedėjas. Pradžią spalio 17, šeštadienį, 8 val. vak. Negalintiems atvykti šeštadienį pirmas pokalbis bus sekmadienį 10 val. ryto. Mišios 11:30 val. ryto. Seimos gali atvykti su vaikais, kurie bus globojami. Informacijos reikalui kreip-tis: Sister M. Palmira, Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260. Telef. (203) 928-5828.

NUOŠIRDI AUKA DARBININKUI

LAISKAS REDAKCIJAI

Gerbiamieji, Atvykęs prieš dvidešimt metų drauge su tūkstančiais kitų D.P. į Ameriką, ne tik susipažinau bet ir nuoširdžiai pamėgau „Darbininką“. Jį tuojau užsiprenumeravau ir iki šiai dienos esu jo nuolatinis skaitytojas.

Matydamas, kad Jūsų leidžiamas laikraštis prenumerata yra neaukšta, spėjau, kad Jums turi būti labai sunku jį išlaikyti vien tik iš skaitytojų prenumeratų, todėl prašau priimti mano čia jungiamą 10 dolerių auką. Atleiskite, kad ši mano parama yra labai kukli, bet, de-ja, aš esu tik menkas pensininkas ir mano išteklių neleidžia aukoti daugiau.

Linkėdamas „Darbininkui“ geros sėkmės lieku Jus nuoširdžiai gerbiu.

Vladas Geibavičius
Brooklyn, 1970 m. rugpjūčio 3

Dėkojame už šią nuoširdžią auką Vladiui Geibavičiui. Čia svarbu du momentai: kad jis pamėgo Darbininko laikraštį, kad jį parėmė savo auka. Parėmė savo pensininko auka, o tokios aukos yra visada didelės ir visada giliai jaudinančios. Toks žmogus duoda ne iš savo didelės gausos, bet — norėdamas paremti mūsų spaudą. Ačiū jam už tai!

Jie mandagūs ir linksmo būdo

Trečia čiabuvių grupė, malajai, ir Singapūre atvyko daugiausia kaip piratai, čigonai ar klajokliai. Jie daugiausia gyvena užmiesty, kaimuose, po palmėmis, su šimtais vištų, paršukų ir kiaulių.

Malajai yra žemo ūgio, malonaus balso, mandagūs ir linksmo būdo. Mėgsta gėles, gamtą ir nekenčia darbo. Moterys mažos, gražios ir grakščios.

Mieste malajai gyvena ištisomis bendruomenėmis, taip pat ir ant vandens jonkose, Singapūro upėje. Neturtas bei vargas jiems nesukelia didelių rūpesčių. Jie smagiai gyvena lošdami kauliukais ir besišnekučiuodami bei sveikindami vienas kitą orientalinio papročiu. Jiems nuosavybė nesanti svarbi, nes jų tikėjimas juos moko, kad nereikalinga būti turtingam ir sunkus darbas esąs blogas paprotys.

Garbės ir didybės vieta užėmė doleris

Vakarų Singapūras vis dar turi daug tradicijų, ir visų matyti liekanos senosios viktoriaus imperijos. Dar ir dabar Singapūre gyvena daug anglų, kurie verčiasi prekyba. Tuo tarpu pats Singapūras atsibunda iš ilgo nerealaus sapno ir pereina į modernaus demokratinio amerikietiško erą. Kaip grybai, dygsta modernūs viešbučiai, bankai, restoranai, draudimo ir biznio korporacijų dangoraižiai su moderniais kompiuteriais, maudymosi baseinai, vėsintuvai, palikdami senosios kolonijos viešbučius ir pastatus apytuščius ir pamažu mirstančius lėta, bet užtikrinta mirtimi.

Keli tūkstančiai pasilikusių karių laivyno bazėje su ten gyvenančiais angliais nebevaldo Singapūro ir neturi nieko bendro su dabartine vyriausybe. Nebėra tų senų tradicijų ir angliško išdidumo, nes garbės ir didybės vietą užėmė doleris, duodas visiem patogumą, laisvę, lygybę ir paprastumą.

Senosios Anglijos paminklai, Sv. Andriejaus katedra, krikietų klubas, britų muziejus dar tebėstovai, nors jau aptrupė ir

DR. HENRIKAS ARMANAS

nudilę. Kur seniau žaidė kriketą, dabar jaunimas praktikuoja karatį. Plačiosios alėjos prie vandens ir valdžios rūmų aikštės atrodo ištaigingos ir gražiai prižiūrimos. Seniausias Sir Raffles viešbutis yra tikrai žavus. Tai pilnas nostalgijos gražios anglų praeities paminklas. Ten kadaise ūsotas ang-las, pamažu gerdamas arbatą, iš savo lango stebėjo kriketą ar teniso žaidėjus ir paraduojančius raudonais švarkais ir baltais šalmais pasipuošusius karalienės Viktorijos kareivius.

Bet ir dabar dar yra užsilię keli šimto metų senumo anglų klubai, kurių nariai tegali būti tik plono kraujo žmonės — anglai ir į kuriuos tegalima įeiti tik dėvint kostiumą arba sporto švarką ir būtinai kaklaraštį.

Sužinojo, kad esu gydytojas

Aš apsisitojau viename moderniame viešbutyje, kurio tarnautojai buvo kinai, tarnai malajai, durininkas indas, o svečiai — amerikiečiai.

Atvykus man į viešbutį, duris atidarė indas, užregistravo ir kambarį paskyrė kinas, la-gaminus nešė ir kambaryuose patarnavo malajai, o draugiją prie plaukymo baseino ir restorane sudarė amerikiečiai. Paprašiau gero ir patogaus kambario, už kurį gavęs mokėjau

Prisiminimų pluoštelis apie Konstanciją Bražėnienę

VINCE JONUŠKAITE

Pažinau ją 1915 metų rudenį, kai patekau į Voronežą, ir Staro Moskovskos gimnazistų bendrabutį. Jinai buvo vyriausia šeimininkė. Turėjo aprūpinti 200 mergaičių. Žinoma, turėjo kelias padėjėjas, kurios dirbo virtuvėje ir sandėlyje.

Pirmieji dveji metai mum buvo nebologai. Buvom sočios. Kartais pasimėtydavom net kotletais. Tačiau mieste buvo šeimų, kurioms tie mūsų nemėgstami kotletai buvo labai praverai.

Ateinintinkai buvo suorganizavę tremtiniais rūpintis kuopelę. Nariai turėjo mažaisiais kas dvi savaites lankyti šeimas. Žiūrėk, Kastutė ir šaukia pas save mergaites, kad jos atliktų savo pareigas. Jinai surinkdavo visa, kas liko geresnio, pridėdavo ir iš savo sandėlių. Kartais surasdavo ir kokį dra-bužėlį. Taip ir eidavome pas save globotinius su laukneš-liais, kaip bitelės ratuotos. O reikalingų pagalbos ir anais laikais buvo nemaža.

Atėjo baisūs 1917 metai. Mūsų miestas suskurdavo. Jau bulkultės ir kotletai nebelaktydavo per stalą. Maitino mus sriuba, kurią mes praminėme — „kaliošais“.

Susodino į kalėjimą (1918. 11) Vyriausios Lietuvos Tarybos narius ir 7 gimnazistus. Kastutė, jei ne kas dieną, tai kas antrą paruošdavo nemažą lauknešėlį, ir pora mergaičių pakaitomis nešdavo į kalėjimą visiem mūsų kaliniam. Gudrausiais būdais perduodavo-me žinias iš pasaulio. Įdėdavo-me jas į keptus pyragus, net į riešutus.

Jos pirmo aukšto kambarys visada buvo pilnas jaunimo, pilnas mergaičių, kurios ko nors prašė. Turbūt ji niekada nemokėjo neigiamai atsakyti į papildomą kąsnelį, gabalėlį cukraus, kuris mum buvo taip nesvietiškai gausus. Gyveno ji su savo seserim Verute, kuri buvo mano klasės draugė.

Lietuvoje
Grįžom į Lietuvą. Iki pirmo-jo bolševikmečio Lietuvo-

Dr. H. Armonas Singapure su vietos berniuku.

20 dol. parai. Bet, kai tarnautojai sužinojo, kad esu gydytojas, įvyko viešbutyje samysis: atėmė iš manęs kambario raktą, žemai nusilenkė ir davė kitą raktą. Pasirodė, kad gavau geriausią viešbutyje aparatamentą, už kurį mokėjau 50 dol. parai.

Vėliau patyriau, kad gydytojai ten yra nepaprastai gerbiami, net dievinami. Taigi, jei kas iš kolegų panorėtų būti kitaip

pavadintas kaip „doc“, — patarčiau aplankyti Singapūrą, o ten bus kreipiamasi „Sirs“, ir būtumet traktuojami kaip lordai!

Svajonė virto tikrove

Jėjus į man skirtą apartamentą, tarnas atidarė langą, atskleidė per visą sieną užleistą užuolaidą, ir kone nustočiau žado nuo nepaprasto grožio. Singapūras gulėjo čia pat po mano kojomis, apšviestas tūkstančių žiburių. Žerėjo jūra nuo mėnulio pilnaties ir nuo laivų žiburių. Tingiai šlamant bananų medžiam, pučiant švelniam tropikų vėjui, girdėdamas šio didelio ir nepaprastai užimto miesto pulsą, prisiminiau savo jaunystės svajones, kada, augdamas Kaune, troškau pamatyti šį užburta kraštą, apie kurį skačiau knygoje. Ir štai dabar mano svajonė virto tikrove! Bu-vau dėkingas Visagaliui ir savo naujai tėvynei Amerikai, kuri leido mano svajonėm išsipildyti.

Tą vakarą sėdėjau vienišas puošniame restorane. Netoli manęs pietavo Jos Didybės tarnybos britų pulkininkas. Tai dar toks vienas, tik su tuo skirtingu, kad jam patarnavo tik vienas tarnas, tuo tarpu man — trys. O tempora, o mores!

Ir taip tariau tau „Farewell, Singapore“, rytų perle, senosios romantikos ir grožio mieste. Niekada tavęs neužmiršiu, tačiau nežinau, gal sugrįšiu kada, o gal ir niekada...

Konstancija Bražėnienė su savo anūke Laura

je (1919) nekartą esu važiuavęs iš Subačiaus į Uteną per Raguvėlę siauruoju traukiniu — „kukuška“. Sustodavau pas savo klasės draugę Verutę, velionės seserį. Ten visada buvo pilna jaunimo, dainos skambėdavo dienom ir naktim.

Vėliau Verutė iškėkėjo už dr. Petro Karvelio, gi Konstancija — už Konstanto Bražėno. Jis buvo steigiamojo seimo narys, visuomenininkas, visada linksmos nuotaikos. Svarbiausia — buvo puikus baritonas. Ne kartą esame giedoję duetus Utenos bažnyčioje, o jų namuose — kas besuskaitys?!

Išigijo gražų Jasonių dvarą. Bražėnų vartai buvo atkelti ir vargšam, kurie neišėjo neaprupinti, ir svečiam, kurių niekada nestigo. Kostas Bražėnas buvo Panevėžio notaras, Utenos mokytojas. Jis mirė pačioje jaunystėje, nesulaukęs nė 40 metų, palikdamas 4 vaikus. Kastutė ir čia nesuklupo. Ji 1938 metais persikėlė į Kauną.

Jos tikslas buvo išmoksinti savo vaikus. Viešai nedalyvavo jokioje organizacijoje, nes darbo pakako pačioje šeimoje. Vaikai: Algis, Nijolė, Vida, Mindaugas. Namuose dar buvo vyro motina, jos motina, dar dvi giminaitės. Taip darbo buvo daug.

Okupacijų metais
Atėjo žiaurūs laikai Lietuvai. Žmonės vienas kito vengė. Seni draugai užsismaukdavo ant akių kepurę arba įkišdavo nosį į laikraštį, kad ko gero nereikėtų sveikintis. Bet Kastutė taip nesielgė — ji priglaudė vi-

LIETUVISKOS PLOKŠTELĖS

Gimtinės dangus. Lietuvių kompozitorių lengvos muzikos įrašyta 12 dainų: Gimtinės dangus, Jūra gimtoji, Prie lauko, Linksma medžio-tojas, Kelionės daina, Žaliosios potvynis, Grįžtant į uostą, Cipolinas, Vėjas pusto kopų smiltis, Prie apleisto namo, Šiaurės atradimas, Skausmas. Dainuoja solistai. Išleido Lietuvių Radijo Montrealyje. Kaina 5 dol.

Lauksiu tavęs. Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys. Pasaka, Nemunėli, Nemunėli, Medžioklės daina, Ar žinai, Lauksiu tavęs, Vėjas, Barkarolė, Susitikimas, Eikš, drauguži, Kada meilė aplanko, Senoje pilyje, Džigūnas. Išpildo sol. E. Ivanauskas, S. Laurinaitytė, Herta Kaniauskaitė, L. Ablėnaitė, E. Saulėvičiūtė, Romanas Mari-josius, orkestrui palydint. Kaina 5 dol.

Mano Gimtinė. Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys. Tėvynė Lietuva, Aukštinis ruduo, Sningant, Rudens pasaka, Smalsuoliai, Du miestai, Kai tik vyšnios bals, Užuomarsa, Lietuviškas letkis, Suk, suk ratelį, Vilniaus stogai, Trio baloje, Miško takais, Mano gimtinė. Išpildo sol. V. Noreika, D. Mari-žkaitė, D. Cibulskytė, J. Bara-nauskaitė, E. Kuodis ir ki-ti, orkestrui palydint. Kaina 5 dol.

Tykus buvo vakarėlis. — Naujai išleista ilgo grojimo lietuvių dainų ir šokių muzikos plokštelė, kurioje įgrota: Tykus buvo vakarėlis, Laivali, Šiu naktely, Kas bernelio sumis-lyta, Oi laukiau, Bernužėli ne-svoliok, Sena amerikiečių dai-na, Plauks laivelis, Dėdės Jo-no polka, Trankus kaimo val-sas. Septynios mergaitės suti-kau, Rozeta ir Džiaugtis jau-nystė. Dainuoja solistai, vyrų kvartetas. Muzika — tautiniai instrumentai ir orkestras. Mo-no (galima groti ir stereo). Kaina 5 dol.

Aidutės Dainuoja, Alice Ste-phenis mergaičių choras įdai-na: Motinėlei, Pasvartyk, ante-le, Augin močiutė dukrelę, Ei-na garsas nuo rubežiaus, Aš au-gau pas tėvelį, Plaukia Nemu-nėlis, Vai nedvelk, vėjelai, Mėly-nasis Nemunėlis, Už jūrų, už kalnų, O tu dainuok, Laimė-man, Graži kaip deivė. Vytury, Tango noturnas, Rid-rito, A-guonėlė, Pasivaikščiokimas ir Agnes daina. Stereo galima gro-ti ir mono, 4.50 dol.

Dvi mamytės ir dvi dukrytės. Baltos burės plazda, Greitai, greitai, Linksmumas, Už gim-tinės klonius, Aš mergytė kaip rožytė, Pražydo jazminai, Toli už girių, Saulutė nusileido, Ge-gutė raiboji, Kaip verkiančio smuiko, Tylūs armonikos tonai, Vasaros naktys ir Ant visados. Stereo 4.50 dol.

Baltijos Vėjelis. Kad tu bū-tum žuvytėlė, Dar neįok, Bal-tijos vėjelis, Graži Tėvynė ma-no, Subatėlė, Su daina, Jaunys-tė, Aštuonytis, Kukuoją gegu-tė, Dagilis, Ramunėlė, Motinė-le, pažvelk, Vilija, Nerymok pr-vartų ir Ant Nemuno kranto. Stereo 4.50 dol.

Žibuoklės, L. Stuko mote-rų seketos įdainuota 14 liet-dainų: Ruduo, Gėlių daina, Vėl gegužės naktis, Avietėlė, Man ne vistic, Joninių daina, Dai-na apie tiltą, O, ramunėle, pas-kyk, Aunu, aunu baltas kojas, Myliu tave, Plaukia sau laivelis, Kai ateis pavasaris, iš op. „Birutė“ Sesutėlės — lilelėlės ir iš op. „Dana“ moterų choras. Stereo 4.50 dol.

Pilėnai, Vytauto Klovos ketu-rių veiksnių lietuviška opera. Albumas iš 3 ilgo grojimo plokštelių. Dainuoja Vilniaus operos solistai ir choras. Kaš-ta 12 dol. Graži dovana vi-sokiom progom. Teliko tik ke-liolika albumų. Gaunama Dar-bininko administracijoje.

Lietuviškos Vestuvės. Ku-piškėnų vyresniosios kartos me-no kolektyvo etnografinis vaidi-nimas, piršlybos, mergvakaris, užgėrų rytas, piršlio korimas, sodo pirkimas ir patios vestu-vės, atliekamos dainom, dek-lamacijomis ir pašnekesiais. Ie-leido Montrealio Muzosios Lie-tuvos Bičiulių draugija. Kaina 5 dol.

Dainos ir arijos. Sol. V. Dau-noras įdainavo: Žaliojoj lanke-lėj, Augau aš pas tėvelį, Pa-mylėjau vakar. Augo putinas, Saldus alus, Dėdės Jono pol-ka, Tų mergelių dainavimas, Anoj pusėj Dunojėlio, Žaliam beržė, Jau saulutė leidos, Tra-kų pilis, arijos iš Rossini „Se-vilijos kirpėjas“, Verdi — „Na-bucco“ ir „Don Carlos“, Beethoven — daina „In questa tomba obscura“ ir Meler — „Gimtinė“. Palyda simfonijos orkestro. Mono (galima groti ir stereo). Kaina 5 dol.

A. Šabanauško įdainuota Nr. 3. Rose Mary — foks-trotas, Pasakykite mergelei — tan-go, Sunku gyventi — valsas, Pasakė — tango, Varpų dai-na — tango, Mano svajonė — valsas, Neliūdėk, motule — tan-go, Kai smuiku groji — tango, Siuntė motinėle — valsas, Ma-rija-Marytė — valsas, Sen-jiurita — valsas ir Saulėta die-na — valsas. Mono kaina 5 dol.

Nr. 1. Sol. V. Noreikos įdai-nuotos dainos ir arijos: Plovė lankoj, Vai ir prijodo, Kad ašėjau uylėlėn. Koks ten leng-vas poilsėlis, Ralio karvytės ma-no, Generali aš išginiau, Sau-lute motinėle, užtekėk, Kai aš mažas buvau, Šiu namo, Lop-šinė, Zvaigždutė, Stasys, Devin-toji banga, Agnus Dei, Ave Ma-ria ir Funiculi funicular. Mono. Kaina 5 dol.

D. Dolskio įdainuota Čigonės akys, Leisk man, Kariškas vaiz-delis, Onyte, eivam pasokti, Lie-tuvaitė, Sudiev, sudiev ir Aš myliu, foks-trotai, Gegužinė pol-kutė, Su armonika į Braziliją — lengva muzika ir Palangos jūroj nuskendo mano meilė. Mono, kaina 5 d. l.

Lietuvos Nepriklausomy-bės 50ties metų paminėjimui prisiminti: Pulkim ant kelių; Marija, Marija; Sventas, Sven-tas; Malda už tėvynę; Lietuvos himnas; Graži tu mano tėvyne; Mano malda; Palikta šalis; Kur giria žaliuoja; Nemunas. Išpildo solistai ir parapijų chorai. Kalbos prel. Kemėžio, vysk. V. Brizgio, St. Bačkio, vysk. Bo-land, W. Rodino ir kit. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 4.50 dol.

Lietuviškos Giesmės. Gies-mė į Siluvos Mariją, Varpas kad būčiau, Tėve mūsų, Sv. Kazimierai, Sveika Marija, Gail-lingioji Marija, Sveika Mari-ja, Motina Dievo, Mano malda, Iš šios mūsų žemės, Skaistiausio-ji Marija, Kad širdį tau skaus-mas, Jėzau pas mane ateik. Iš-pildo sol. A. Brazas, L. Stukas su žibuoklių moterų oktetu, akomponuojant A. Kačanaus-kui. Stereo, bet galima nau-do-ti ir mono, kaina 4.50 dol.

Vivat Academia. L.S.T. Korp. Neo-Lituanis orkestras. Padai-nuota: Alma Mater, Linų lau-ka tavo akyse, Sidrui jauni, Ugnies bučkis, Atimenu aš, Plaukia sau laivelis, Ai...ai...ai...valsas, Daugiau nesišypsio-siu, Sudiev merginos, Meilės pa-saka, Mylėsiu aš, Neo lit. daina, Kur nors miela, Sokam tvistą, Meilės daina, Brangi širdis, Dai-na iš toli, Labas kolega, Sva-jonė, Nusizūrėjau mergužėlę, Neišiek, neišiek tu iš sodžiaus, Jurgita, Eikim kartu, Laikykis, kolega, Tėvynės laukuose. Al-bumas iš dviejų plokštelių. Ste-reo 8.50 dol.

Sios bei kitos lietuviškos mu-zikos plokštelės gaunamos Dar-bininko Spaudos kioske, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. (Siuntimui pridama 50 c., Kanadoje 1 dol.).

LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS

Kipras Petrauskas dainuoja: Saulėle raudona, Prapuoliau, motule, Du broliukai kunigai, Ant marių krantelio, Oi kas so dai do sodeliai, Tris dienas, tris naktis, Dul dul dūdelė, Metų dvidešimt turis. Operų arijos: The Jewess, Eugene Onegin, The Queen of Spades (Tchakovsky), La Traviata ir Rigoletto (Verdi), Tosca (Puccini). Mono, galima groti ir stereo, kainą 7 dol. Persiuntimui pridėdama 50 c.

Aldona Stempuzis, su Stuttgart simfonijos orkestru, vad. D. Lapinskui, dainuoja: (Carmen-Bizet) Habanera, Seguidilla ir Carreau Pique; (Il Trovatore, Don Carlo — Verdi) Stride la vampa ir O don fatale; (Samson et Dalila — Saint Saens) Amour viens aider à Mon coeur s'ouvre à ta voix (Orfeo — Gluck) Che faro senza Euridice ir (Il barbiere di Siviglia — Rossini) Una voce poco fa. Stereo galima vartoti ir mono, kainą 6 dol.

Antras literatūros vakaras, dalyvauja: Ada Karvelytė, A. Kairys, G. Babrauskienė, J. Vaitiūnienė ir dr. A. Šešplaukis. Įskaityta: Be motinos, Gyvenimas, Gintasis sodžius, Svetur, Jaunystė, Padubaud, Joninės, Daina be laukų, Po tėvelio kepure, Metai, Kraštas, Nemarioji legenda, Vakaras, I Nemuna, Pūgos, Zmogus, kuris gyvena, Brolis ir sesuo, Trečioji žaidžia, Ryto čiulbėjimas ir k. Mono, kainą 5 dol.

Pupų dėdės ir dėdienės šokių dainų rinkinys. Anūku, Kretingos, Mariampolės, Pupų dėdės, Razaliūtės, Merkinės ir Obelių polkos. Sužadėtučių, Sekminių ir Gardus alutis valsalai. Gieda gaideliai ir Gražus miško būdas — lengva muzika. Mono, kainą 5 dol.

Čiurlionis, L.T.M. Ansamblio "Čiurlionis" įdainuota: Sanctus, Miegelio noriu, Eičiau klausiti, Piemenaitės vaikiavimas, Noriu miego, Nuvažiai tėvelis, Vėjo dukra, Jau žirgelis pabalnotas, Pavasaris, Sirdgėlos daina, Ziemas, Aušružėlė, Mergužėlė mano, Piovėjas, Dainų dainelės, Kur lygis, lygis lankos, Džedukas, Aviža prašė, Iškasius šulnelį, Burtai, Oi kad išaušytų, Gersim, broliai, uliavosim, Oi dariau, dariau lyseles, Papartėlis, Naktis prie Nemuno, Laivinė, Kulikų daina ir Pasėjau linelį. Albumas iš dviejų mono plokštelių, galima groti ir stereo. Kaina 10 dol.

Montrealio Aušros Varty Choras dainuoja: Kur giria žažuoją, Kurteliai suliojo, Pavasario rytas, Berneli mūsų, Meno dainą, Garsus mano Vilnius, Lė kit mintys, Girioji, Cigonai, Udrio daina, Tremtinių ir išvežtųjų giesmės. Stereo galima groti mono, 5 dol.

Pavergtos Tėvynės Muzika Nr. 1 įdainuota: Sesuo žydrioji, Vilija, Zvaigždutė, Pasvareyk ancels, Kaipgi gražus rūtelis darželis, Kūmėte širdelė, Atskrend sakalėlis, Oi nėra niekur, Šokių scena, Pasveikinimo choras, Udrio daina, Vaivados daina ir Vaivados ir Naglio duetas. Mono 2 dol.

Palangos Juzė, ilgo grojimo Hi-Fi nauja plokštelė. Vaidina profesionalai aktorai žemaičių tarme. RCA gamybos. Įvadas M. Jonynienės, angliškos tekstas S. Makaitytės. Kaina 5 dol.

Dainuojam su Lione, įdainuota Juodytės solo ir duetai: Kur bakūžė samanota, Supinsiu dainužė, Dukružėlė, Gegutė raiboji, Mamytė, Spragilių daina, Aš bijau pasakyt, Šventė, Agonelės, Oi greičiau greičiau, Gyvenki, juokis ir mylėk, Vai pūtė, pūtė, Apynelis, Pradalguose, Pamyliėjau vakar, Plaukia sau laivelis. Mono, galima groti ir stereo, kainą 5 dol. Daugiau užsisakant, duodama nuolaida. Gaunama Darbininko administracijoje.

Sol. Janina Liustikaitė įdainavo operų arijas ir dainas: Adriana Lecouvreur — muz. F. Cilea; Mefistofele — A. Boito, Perlių ieškotojai — G. Bizet, La Bohème — G. Puccini ir La Wally — A. Catalani. Mergaitės troškimas ir lietuviška daina — abi Fr. Chopin; Kur prapuolė tas kelelis ir Abejonės — Al. Kačanauskas, Ne margi sakalėliai — J. Tallat Kelpšos, Tykiai, tykiai, viena liaudies daina, harmonizuota Br. Budriūno, ir Dobilėlis — A. Vanagaičio — V. Jakubėno. Mono, kainą 6 dol.

G. Vasiliauskienės įdainuota: Vai gražu, Gėlės iš šieno, Lopsinė, Daina prie upelio, Išdykęs rudenėlis, Kregždutė, Lakštingalos giesmė, Kalnų pie-menaitė, Pievoje žolėlė žaliavo, Jei tu myli, Mergaitė ir paukštelis. Mono, kainą 6 dol.

Elzbieta Kardelienė dainuoja: Kur prapuolė tas kelelis, Kad aš našlaitėlė, Lopsinė, Keturi v žimo ratai, Mėlyni varpeliai, Oi nėra niekur, Tėvas su močiute savo, Žalioj girelėj, Pienė, Ne-pykstu ne, Lopsinė ir Pakelkime taurę iš op. "Traviata" (duetas su K. Petrausku). Mono, galima groti ir stereo, kainą 6 dol. Persiuntimui pridėdama 50 c. Gaunamos Darbininko administracijoje.

Lietuvių Pasakos, seka Leonas Barauskas, dainuoja sol. Aldona Stempuzienė. Stuttgart simfonijos orkestrui muziką parašė ir diriguoja Darius Lapinskas. Stereo 6 dol.

Ainių Dainos ir Les Sept Solitudes, dainuoja sol. A. Stempuzienė su Stuttgart simfonijos orkestru, muzika Dariaus Lapinsko, kuris tam orkestrui diriguoja. Stereo 6 dol.

Zirginėliai: Zuikio puikio byla, Pasaka apie katinėlį ir gaidelį, Daržovių gegužinė, Du kaciukai, Skrendantis paršukas, Eglė žalčių karalienė. Antroji laida skirta vaikams, kainą 5 dol.

Antrieji Zirginėliai: Vasaros pasaka, Kalėdų dovana, Klementina ir Valentina ir Rimas pas Kęstutį, Birutės Pukelevičiūtės režisūra. Dainos ir muzikinė palyda Fausto Strolis. Graži dovana vaikučiams. Stereo, galima groti ir mono, kainą 5 dol.

Sigutė, pasakos ir dainos vaikams. Dainuoja A. Paukštelienė: Milžinų šalis, Karta karalaitis, Tindy o tindy, Ziemas, Miegokai vaikeliai, Striukis beuodegis, Sigutė ir Liepsnabarzdis rudabazdis. Stereo, galima naudoti ir mono. Kaina 5 dol.

Aukuras: Kalėdos Lietuvoje, Tau brangi tėvyne, Lietuvo paukšteliai daina, Tekėj saulėlė, Lopsinė lelytė, Grįšim grįšim, Daina apie avižą, Dainuojanti jaunystė, Pavasaris, Rudenėlis, Ziemas ir Vasarėlė: deklamacijos ir dainos su solistais, Vysk. Valančiaus liuanistinės mokyklos mokinių choro pritariant kanklėmis Stereo, galima naudoti ir mono, kainą 5 dol.

Tra-Lia-Lia, Lituancos Tunto skautų įdainuota 18 lietuviškų skautiškų dainų: O Tėvyne gintarine, Kregždutė, Strazdelis, Nusileido sauluzėlė, Siene-lis, raliu, Pakelsim vėliavas, Pasėjau linelius ant pylimo, Ramovėnų maršas, Smarkiausi iš visų, Smailužis, Vėjas, Sutrenks propeleriai, Gėsta laužai, Šeriau šeriau, Vėjavaišis. Paruošė F. Strolia. Stereo su persiuntimu 5 dol.

Prof. Vytauto Bacevičiaus, kosminės modernios muzikos plokštelė, kur pats autorius kompozitorius atlieka 11 savo kūrinių su pianinu. Mono, kainą 5 dol.

Sios ir kitos lietuviškos muzikos plokštelės gaunamos Darbininko Spaudos kioske, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221. (Siuntimui pridėdama 50 c., Kanadoje 1 dol.).

You have 24 hours to live.

Today, that is. So what are you doing with your time? Are you helping another human being toward the dignity you want for yourself? Are you doing anything to overcome the hate in this world—with love? These 24 hours can be a great time to be alive. If you live right.

Break the hate habit: love your neighbor.

Advertising contributed for the public good.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

Ekskursija autobusu į Kennebunkport, Maine, ir į Marijos šventovę La Salette, Ipswich, Mass., įvyksta spalio 2-3-4. Tai paskutinioji šių metų rudens kelionė į Tėvų Pranciškonų sodybą. Autobusas išeina spalio 2 d. 4:30 po pietų nuo T. Pranciškonų vienuolyno, 680 Bushwick Ave., Brooklyn. 5 val. sustoja prie Salinsko šermentinės, 84-02 Jamaica Ave., Woodhaven. Informacijai skambinti T. Baniūnui GL 2-2923, vakarais GL 5-7068, arba M. Salinskienei 296-2244.

Kultūros židinio — Jaunimo centro statybos fondo popietės vyksla kiekvieną penktadienį 12:30 val. popiet Richmond Hill salė, 117-07 Hillside Ave., (Myrtle ir Jamaica Ave. kampas). Informacijai skambinti 668-1774.

Parengimai New York

Spalio 11, sekmadienį — Pietūs ir koncertas 55-rių metų veiklos sukakties proga. Rengia Kat. Moterų Sąjungos 29 kuopa Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyn, N.Y.

Spalio 17-18, šeštadienį ir sekmadienį — Dail. Zumbakienės kūrinių paroda.

Spalio 24, šeštadienį — Balto 100-jo skryčiaus vėjais užbaigimo vakaras Maspetho lietuvių parapijos salėje, Maspeth, N.Y.

Spalio 31, šeštadienį ir lapkričio 1, sekmadienį — Dail. A. Rūkštelės meno kūrinių paroda Knights of Columbus salėje, Woodhaven, N.Y.

Rengia Lietuvių Moterų Federacijos klubų New Yorko klubas.

Lapkričio 28, seštadienį — Lietuvos kariuomenės minėjimas Maspetho lietuvių parapijos salėje. Rengia L.V.S. Ramovė.

Gruodžio 6, sekmadienį — Kenčiančiai Bažnyčiai Lietuvoje paminėti diena. Rengia Liet. Kat. Religinė šalpa ir Liet. Kat. Moterų Kultūros draugija.

Numatomos parengimus pranešti L.S. New Yorko apygardos valdybos nariui kultūros reikalams — Vytautui Radzivanui, 84-16 110th St., Richmond Hill, N.Y. 11418; telefonui: 441-9720.

Virginia 9-4496
A. R. SHIPLEY COMPANY
Aluminum Combination Windows and Doors
Jalousie Windows
Aluminum Awnings
600 RIDGEWOOD AVE.
Brooklyn, N.Y. 11208
Allen R. Shipley

Kas norėtų skelbti Darbininke prašomas skambinti:
GL 2-2923

LIETUVIŲ KANKINIŲ KOPLYČIA

SV. PETRO BAZILIKOJE ROMOJE

JAU DEDIKUOTA

Jos įrengimo išlaidos dar reikalingos jūsų aukos. Įamžinkite save ir savo šeimą šio paminklo kūrėjų skaičiuje.

Savo auką siųskite:

LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND

2701 West 68th Street

Chicago, Ill. 60629

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221
Prašau pratešti prenumeratą 1970 metams.

Vardas ir pavardė _____

Adresas _____

DARBININKAS naujiem skaitytojams pirmuosius metus tik \$5.00. Visi kiti skaitytojai, kur begyventų, moka \$8.00.

Už kalendorių \$ _____

Siuntiu už prenumeratą \$ _____

Spaudai paremti \$ _____

Siuntiu skolą už _____ m. \$ _____

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD

President

Šio banko direktorių taryboje yra Lietuvos garbės konsulas adv. A. O. Šallina ir adv. Jonas J. Grigalius. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai. • Turtas (Assets) virš \$175,000,000.

Current dividend 5½% on all accounts.

Dabar moka 5½% už visų rūšių taupomus pinigus.

H. W. MALE

Butcher exp full or part time counter service good pay. European Meat Market 458½ So. Broadway Yonkers. 914-968-7315, 914 GR 6-2957

Tool & Die maker watch case manufacturer offering excel oppty for top notch personnel. Top pay, benefits. (212) 784-7340, 8:30 to 5:30 p.m.

Experienced Maintenance Machinist or Trainee familiar with electric & plumbing. Good wages and fringe benefits — OSROW PRODUCTS 88 Hazel Street Glen Cove, L.I. (516) 671-5300

Gas Station Attendants — full time only. Must be experienced. Day or night shift. Apply at Getty Gas Sta. Cor. Flatlands & Pennsylvania Ave. Brooklyn, 649-9684

Bus Drivers full or part time steady work benefits paid vacation etc. — Fair Lawn Transportation Co. 558 East 22nd Street Paterson, N.J. Call: 201-742-0399

"SCHOOL BUS DRIVERS"

needed for
7 AM - 9 AM & 2 PM - 4 PM
Training Program Available
\$3 per hour — \$2 hour minimum
Will assist in obtaining license.
Huntington area, (516) HA 7-0011

EXP JEWELRY

Stone Setters - Polishers - Jewelers
Good salary and Union Shop
DESIGNCRAFT JEWELRY
INDUSTRIES
380 Second Ave., N.Y.C.
Call — 533-2300

SALESMEN with Car. Experienced or will train in whole sale Radio and T.V. line. Salary and commission. Apply in person only 9 AM to 11 AM Empire Sales 32-68 Steimway St. Astoria, Long Island, N.Y.

DISPLAY

GENERAL BUILDING MAINTENANCE

Home improvements, violations removed, all licensed personnel. We take pride in our work. 369 Utica Avenue, Brooklyn, N.Y. — Call: 771-9659

REAL ESTATE

2 Lots for Sale in Greenwood Lake area. Corner location short walk to private lake. Asking \$1,000 for ea. lot. Call Mrs. Reid — 201-569-1198

AUTOMOTIVE PERSONNEL

Full time career employment opportunities presently available in all following categories:

Shop Foremen
Asst. Shop Foremen
Auto Mechanics
Mechanic's Helper
Auto Bodymen
Bodymen's Helper
Taxi Fleet Utility Men
Gas Men
Tow Truck Drivers
Tire Repairmen, etc.

GOOD SALARIES AND WORK BENEFITS

Call for interview after 12 noon daily.
PL 7-8062
— ask for MR. JACK

CHEF or COOK — Italian-American cuisine. Call (201) 729-3424 or apply at Central Hotel — Sparta, N.J. Steady job, good pay.

EMBOSSER fiber — good spelling full time \$80 to start with increases — will train — ACME BULLETIN Call: AL 4-1895

Exp Auto Mechanics exp on motorcycles full or part time Ghost Motorcycles 194 Main St. Port Washington, 516-883-5300 or 212-297-2292

EXP MECHANICS
Must have own tools on foreign & American cars. Steady work, salary open, all fringe benefits. See Mr. Bill Foster Gundaker, CENTRAL MOTORS, 601 F. St. Belmar, N.J.

EXPERIENCED TAILOR — Semi-retired — 3 days a week part time — 3 hours daily. Call 879-3169

MALE - FEMALE

Girls-Men wanted to take messages and answer telephones no exp necessary. full or part time — A & A Answering Service. Call 345-5078.

TO PLACE YOUR AD
CANCEL OR CHANGE
Tel.: GL2-2923

SERVICE

MARIO'S Auto Inspection Repair Station headlights adjustment wheel alignment, motor tune-up & brake service. Shell Bay Ave Mayville, NJ Cape May Court House opp. State Inspection Dep. Sta. 8 AM - 5 PM Closed Sun-Mon. Owned & operated by Mario De Santis. If you want to go "See MARIO". Call 609 465-5607

CREATIVE

One of the Lowest Cost Furniture Refinishing Company in Brooklyn. We pick up and deliver. We take pride in our work. 1873 Eastern Parkway Call: 485-2824, Mr. James Lampkin

DAZ CONSTRUCTION

Violations removed, plumbing and carpentry and general contracting work. All work done at reasonable rates. 303 West 138th Street, N.Y.C. Call: 234-3615

PRODUCTS LA FLOR

Looking for Distributors to sell spices in Super Markets in N.Y. - N.J. - Conn. - L.I. - Phila. Must have own truck. 160 Scholes Street Brooklyn, N.Y. Call 212-384-2888 or 384-2873 — Mr. Torre.

R & E Decorators slipcovers, draperies, bed spreads, upholstery. All work guaranteed. 434 William St. East Orange, N.J. — 201-676-8777

Cellars cleaned rubbish removal all work done at reasonable rates. All work guaranteed. Call P. Consaladas & Son CL 7-3891; 9324 Glenwood R.

WESTHAMPTON NURSING HOME

Finest accommodations available — nurse in attendance 24 hours a day. Catholic Church within the area. A home away from home — 7 Seaford Lane Westhampton Beach, Long Island. Call: 516-288-1122

B & B Rubbish Removal all work done at reasonable rates no job too big or too small — 116 W 123rd Street New York City, 666-1195

H. W. FEMALE

Women Weavers steady work. 40 hrs + fringe benefits hospitalization and vacation. Exclusive Reweaving, 69-19 Queens Blvd., Woodside Qns. Call 478-5353

SINGER operators on dresses and sweaters. Exp operators will have the advantage of good pay, fringe benefits, Union shop and overtime. Apply: Cornish Knit, 121 Ingraham St. Brooklyn, N.Y. For appointment or directions call: HY 7-1230.

Work near home — WAITRESSES, experienced only full time day or nights good pay Bacchus XVII 350 Route 17, Paramus, New Jersey — Call: 201-261-0353

COUNTER HELP

Full or part time — women preferred steady job good working conditions. For our 3 stores: 50 Caldwell Ave. Maspeth, 429-9278; 5101 Gorsline Street Maspeth, 672-7969; 168-02 Union Turnpike Flushing, 526-3813

WOMAN FOR DOMESTIC HELP in Catholic Rectory. Cleaning and housekeeping, living-in facilities — ideal surroundings. English speaking parish in Bayonne, N.J. Telephone (201) 437-0833

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJENOS**

L.R.K. Federacija ruošia Kristaus Karaliaus šventės progą religinį koncertą, kuris įvyks lapkričio 22 Apiešikimo parapijos bažnyčioje.

Kun. Antanas Liutima, S. J., Gregorianumo universiteto profesorius Romoje, Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos pirmininkas atvykęs į N. Y. ir sustojęs lietuvių pranciškonų vienuolyne, būvojo ir Darbininko redakcijoje, supažindino su Akademijos veikla ir leidžiamais Akademijos leidiniais.

Dail. Giedrės Žumbakienės paroda rengiama spalio 17-18 Kultūros židinyje. Dailininkė gyvena Chicagoje.

Demonstracijos prie Jungtinių Tautų rengiamos spalio 18. Taip nutarė rugsėjo 25 Batuso suauktas pabaltiečių susirinkimas.

Dr. Marija ir Aleksandras Zemačiai ir **Ona ir Jonas Zubavičiai**, išvykę į ilgą kelionę Australijon, siunčia Darbininkui sveikinimus iš Aucland, Naujosios Zelandijos. Keliauninkai ypač susižavėję Fijų salų gyventojais, jų sąžiningumu ir gražių turistų priėmimu. Kelionė visą laiką vyksta sėkmingai.

LMKF New Yorko klubo susirinkimas bus spalio 4, sekmadienį, 4 v. popiet pas Vincę Jonuškaitę, 147-18 Hoover St. Jamaica, N. Y.

Vienuolynas GL 5-7068
Spaustuvė GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923

Kun. dr. K. Gečys, Fordhomo universiteto profesorius, Kultūros židinio statybai paaukojo 25 dol., o židinio bibliotekai daug vertingų knygų. Už viską lietuviai pranciškonai nuoširdžiai dėkoja.

L.K. Moterų Sąjungos 29 k. 55 metų sukakties minėjimo proga rengia pietus ir koncertą spalio 11. Apiešikimo parapijos bažnyčioje 11 val. mišios, o po jų — 12:30 val. tos pačios parapijos žemutinės salės pietūs. Koncertas prasidės 4 val. viršutinėje salėje. Programoje dalyvaus Apiešikimo parapijos choras, vadovaujamas Algirdo Kačanausko, solistai Irena Stančiūnaitė ir Liudas Stukas, dailiojo žodžio menininkė Irena Vėblaitienė. Programą praves studentė Jūratė Balsytė. Prieš programą žodį tars tėv. dr. Leonardas Andriekus, OFM, buvęs lietuvių pranciškonų provincijos ir dabartinis Brooklynio vienuolyno viršininkas. Sąjungietės visus kviečia atsilankyti ir bilietus įsigyti iš anksto, ne laukiant paskutinės dienos. Bilietus į šį sąjungiečių parengtą jau galima gauti Apiešikimo parapijos raštinėje ir pas sąjungietes: Katilienę, telefonas MI 1-0949, Gagięnę — MI 7-4544, J. Kezięnę ir kitas nares. Visas vakaro pelnas bus paskirtas Kultūros židinio statybos fondui.

Kun. S. Raila ir **kun. V. Budreckas** išvyko atostogų į Europą. Aplankys visą eilę kraštų, dalyvaus lietuvių kolegijos Romoje 25 metų sukakties iškilmėse, kurios bus spalio 3-4.

Už a.a. Marijonos Adomėnienės vėlę trečiųjų mirties metinių progą spalio 4 d. mišios bus aukojamos lietuvių pranciškonų koplyčiose Brooklynje ir Kennebunkporte, Me. Taip pat už jos vėlę mišios bus aukojamos ir Sv. Jurgio parapijos bažnyčioje, Brooklynje, tą pačią dieną 12:15 val. Artimieji bei pažįstami prašomi velionę prisiminti maldose.

PADEKA

Nuoširdžiai dėkoju kun. J. Pakalniškiui ir V. Butvidui už iniciatyvą, kad Švėkšnos gimnazijos 50 m. sukakties proga mano vyrą a.a. Antaną Vainių tos pačios gimnazijos buvusių mokinių — jo draugų aukomis (110 dol.) įamžino Lietuvių Fonde. Sirdingai dėkoju aukojusiems: kun. J. Pakalniškiui, V.V. Butvidams, J. K. Norvilams, L. S. Mikniam, V. Bichnevičienei, St. Bichnevičiams, V. Karmaziniui, Strazdams, Seikams, Zubavičiams. —Dėkiną E. Vainienė.

Šveicariškų laikrodžių labai papigintomis kainomis galima gauti pas laikrodininką Stasį Citvarą. Laikrodžių gerumas visų 100 procentų garantuotas. Ypač rekomenduojama tiems, kurie nori siųsti į Lietuvą, nes tie laikrodžiai bus gerai patikrinti. Taip pat St. Citvaras priima laikrodžių pataisyti. Skambinti telefonu 846-3648.

Klebonijai reikalinga šeiminkė. Skambinti 255-2648.

Spalio 27 Kultūros židinyje buvo surengtas poeto Milišiaus pagerbimas. Nuotraukoje dalyvavę programoje: iš k. į d. P. Jurkus, A. Vaičiulaitis, dr. J. Jasaitis, dr. A. Šlepetytė-Janačienė, dr. S. Bačkis ir H. Kačinskas. Nuotr. V. Maželis

PAGERBTAS POETAS OSKARAS MILAŠIUS

Prancūziškai rašiusio lietuvių poeto Oskaro Milišiaus minėjimą surengė Liet. Kat. Mokslo Akademijos New Yorko židinis. Baimintis, kad ilgai siautę dideli karščiai neleistų žmonėms susirinkti į Kultūros židinį, bet tą dieną perėjo perkūnija ir slogius karščius pakeitė malonių vėsumu. Tad žmonių prisirinko tikrai daug, — viso virš simto. Sunku buvo net susitapinti.

Minėjimas, turėjęs prasidėti 4 val., žmonėms besirenkant, buvo pradėtas su 20 minučių pavėlavimu. Pradžioje žodėlį tarė New Yorko židinio pirmininkas dr. D. Jasaitis.

Išsamią paskaitą apie poetą skaitė dr. Aldona Šlepetytė-Janačienė, kuri pati yra parašiusi disertaciją apie Milišiaus kūrybą. Prelegentė plačiai nušvietė didįjį poeto garšą, suminėjo, kas ir kokius veikalus apie jį parašė. Nušvietė jo gyvenimo pagrindinius brožuos, jo kūrybos metmenis. Paskaita buvo gerai paruošta, prelegentės ryžtingai paskaityta, užtruko visą valandą.

Po pertraukos dr. S. Bačkis, atvykęs specialiai iš Washingtono, papasakojo savo prisiminimus apie poetą. Jis lietė jo mirtį, paskutines dienas, kaip jis gyveno, pamėgęs paukščius, kaip buvo laidojamas, kaip toliau organizavosi Milišiaus draugija, paskaitė įvairių prancūzų atsiliepimų, prisiminė ir jo pranašystes, jo mistiką, meilę paukščiams.

Kas turi P. Puzino paveikslų

Čiurlionio galerijos čarterio direktoriatas baigia ruošti mūsų žinomo dailininko Povilo Puzino pomirtinę monografiją. Ją numato ne pelno tikslais išleisti lietuvių, anglų ir prancūzų kalbomis.

Dauguma P. Puzino paveikslų yra atkovota New Yorko teisme ir yra direktoriato žinioje. Tačiau nemaža jų dalis yra parduota. Kad minėta monografija būtų pilnesnė ir tikslesnė, reiktų ir pas kitus esančių paveikslų reprodukcijas prijungti.

Todėl Č. g. č. direktoriatas kreipiasi į tuos geros valios savininkus ir prašo paskolinti, paaukoti r. parduoti po vieną gerą kūrinių nuotrauką (8"x10" ant blizgančio popierio) bei suteikti šias žinias: kūrinių pavadinimas, technika, dydis (be rėmų), savininko vardas, pavadė bei adresas. Chicagoje esančius kūrinius galėsime patys nufotografuoti. Prašome pranešti šiuo adresu:

Art Gallery of Čiurlionis Inc. 6449 So. California Ave., Chicago, Ill. 60629.

Z. Kolba

Antanas Vaičiulaitis, irgi atvykęs iš Washingtono, su lengvu humoru papasakojo, kaip jis lankėsi pas poetą. Ta proga nušvietė ir kaip jis gyveno, kaip atrodė, kaip rašė. Paašikino net kai kuriuos kūrinius — tokių Miguel Manara, kurį jis pats išvertė į lietuvių kalbą. Paašikino ir jo poezijos neįprastus simbolius, plačiai panagrinėjo Lietuvą ir Nihumą. Tai buvo lyg savotiškas įvadas į poezijos skaitymą.

Dramos aktorius Henrikas Kačinskas, taip pat iš Washingtono, paskaitė tuos du pristatytus eilėraščius — Lietuvą ir Nihumą, kur autorius svarsto savo gyvenimą, mistiniu giliu žvilgsniu paliesdamas visą būtį.

Tai buvo bene pirmasis didesnis LKMA New Yorko židinio pasirodymas. Būtų gera, kad dažniau surengtų kiti nors panašaus.

PATERSON, N.J.

Mirė Vincas Kričena

Rugsėjo 20, pakirstas ilgos vėžio ligos, mirė Vincas Kričena, Sv. Kazimiero parapijos, Liet. B-nės ir Liet. Klubo narys. Jis buvo gimęs 1905 spalio 2 Stebulių km., Simno valsčiuje, Alytaus apskr., ūkininkų šeimoje.

Atitarnavęs kariuomenėje, dirbo geležinkelio konduktoriui įvairiuose Lietuvos miestuose, ilgiausiai Marijampolėje ir Kybartuose. Bolševikams ant lauro užimant Lietuvą, 1944 su žmona Ant. Valašinaite (gimusia Padumblių km., Kapčiamiesčio valsč.) ir mažais vaikais Juozu ir Dalia pasitraukė į vakarus. Gyveno Kasselio stovykloje.

1949 atvyko į Ameriką — į Pensilvaniją, kur keletą mėnesių dirbo giminačių Zukauskų ūkyje, o po to ketverius metus — anglų kasyklose.

Susiradęs darbą Lodi, N. J. plastikos dirbtuvėje, su šeima persikėlė į Paterson, New Jersey. Toje dirbtuvėje išdirbo 16 metų naktinėje pamainoje. Tačiau jis niekada sunkiom darbo sąlygomis nesiskundė. Savo ligą, matyt, jautė jau senokai, bet ir ja nesiskundė, o kentėjo pats vienas. Prieš apie 8 mėn. sunkiai davėsi prikalbėti eiti operuoti, o po to jau nepasveiko. Buvo ramaus būdo, uždaras savyje.

Rugsėjo 23 palaidotas iš Sv. Kazimiero bažnyčios. Gedulinas mišias koncelebravo kun. V. Dabušis, kun. dr. V. Gidžiūnas, OFM, velionies kaimynas Lietuvoje, ir kun. P. Baltakis, OFM. Už velionies vėlę užprašyta nemaža mišių. Į Totavą, N. J., kapus palydėjo kun. V. Dabušis, velionies šeima ir gražūs būrelis giminių bei bičiulių. Kapą pridengė nemaža vainiku.

Liūdesio prislėgti liko velionies žmona Antanina, vaikai — sūnus Juozas (inžinierius) ir

Atsisveikinimo pobūvis

Gražią rugsėjo 20-tos popietę į New Yorko Kultūros židinio patalpas susirinko būrelis žmonių pagerbti, padėkoti ir atsisveikinti su labai mielu tėvu pranciškonu, kurio pasišventimas ir darbas New Yorko lietuvių gerovei negalėjo praeiti nepastebėtas.

Pagerbimo ir atsisveikinimo pobūvis buvo rūpestingai suorganizuotas New Yorko skautams remti tėvų komiteto ir jo talpininkų pastangomis. Dalyvavo skautų ir skaučių vadovai, tėvų komiteto bei židiniečių nariai ir kiti skautų tėveliai.

Dėmesio centre buvo tėvas Juvenalis Liauba, OFM., kurio nuoširdi parama New Yorko skautų organizacijai buvo giliai ir dėkingai skautų tėvų įvertinta. Tėvas Juvenalis Liauba, nežiūrint sunkaus Kultūros židinio organizavimo darbo, visada turėjo laiko su skautais pabendrauti ir mieliai sudarė jiems sąlygas židinio pastate susirinkti darbui, pramogoms ir suvažiavimams. Jei Kultūros židinis yra skirtas pritraukti ir išlaikyti lietuviškam jaunimui, tai tėvas Juvenalis Liauba padarė puikią pradžią, atidarydamas mūsų jaunimui židinio duris.

Su vaišėmis, dovanėlėmis ir dainomis tėvas Juvenalis buvo išlydėtas ir tolimesnius žygius, kur jį šaukia pareigos ir pasišventimas. Jo atsisveikinimo žodžiai buvo persunkti rūpesčių ir giliu prašymu bendromis jėgomis dirbti ir aukotis, kad Kultūros židinio planai būtų įvykdyti.

Sis atsisveikinimo pobūvis buvo tik mažas padėkos simbolis, bet prasmingiausia padėka tėvui Juvenaliui už šešerių metų sunkų darbą būtų sėkmingas Kultūros židinio užbaigimas. Pradžią jau padaryta. Visos tėvų pranciškonų pastangos yra sutelktos šiam kilniam tikslui įvykdyti. Padėkime ir prisidėkime, kad tėvas Juvenalis Liauba, kada nors grįžęs į Brooklyną, galėtų pasidžiaugti savo darbo ir mūsų visų pastangų vaisiais. **Š.A.**

Jurg. Ežer.

Iš Lietuvos Vyčių veiklos

Newark, N. J. — Lietuvos vyčių vietos 29 kuopa savo 55 metų veiklos sukaktį minės spalio 10 Sv. Jurgio salėje. Ta proga bus pietūs ir šokiai. Kuopa, įsikūrusi 1915 m., daug prisidėjo prie parapijos veiklos, skleidama krikščioniškąją mintį. Kuopa taip pat puoselėjo ir lietuviškąją kultūrą.

Dabartinis kuopos pirmininkas yra Kazys Šipaila. Anksčiau buvo šie pirmininkai: A. Vaškas (miręs), J. Remeika, K. Vaškas (miręs), J. Montvidas, P. Rodgalskis, E. Thompson, J. Sakevičius, K. Strolis ir J. Balčiūnas. Kuopos dvasios vadu ilgai buvo prel. Ig. Kelmelis, jau miręs. Dabar kuopos dvasios vadu yra kun. P. Totoraitis. Pietum vadovaus prof. dr. Jokūbas Stukas, Lietuvos Vyčių centro valdybos pirmininkas. Dainuos Zibuoklių sekstetas, vadovaujamas Liudo Stuko. Parengimo pirmininku yra Albinas Zukauskas, bilietus platina Mary Stonis (tel. 674-37-23). Pas ją rezervuoti status dešimčiai žmonių.

Pietūs ir šokiai bus labai gera proga susitikti seniem draugams, susipažinti su naujais. Visi kviečiami. Duryš atidaromos 7 v.v., pietūs — 8 v.v.

F.V.

Lietuvė šeiminkė ieško vietos. Siūlyti nuo 6 iki 8 val. vakaro tel. (212) 782-3347.

Kultūros židinio, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y., telefono numeris yra 827-9865.

INITIUM SEMESTRI SOKIAI

1970 spalio 3, šeštadienį

8 val. vakaro

MASPETHO LIET. PARAPIJOS SALĖJE

64-14 56th Rd., Maspeth, N. Y.

Sokiai, vaišės — grojant Gutasų orkestrui.

Įėjimo auka 3 dol. suaugusiems
2 dol. studentams.

Visus kviečia į pirmuosius rudens šokius

New Yorko ATEITININKAI

JAV Liet. Bendruomenės New Yorko apygardos rinkimų komisijos ir balsavimo vietos

1. L. B. Bushwicko apylinkės rinkimų komisija. Pirm. Tėv. Pranciškus Giedgaudas, nariai Tėv. Kornelijus Bučmys, Paulius Jurkus, Tėv. Paulius Baltakis ir A. Zumbakienė.

Pirm. adresas: 680 Bushwick Ave. Brooklyn, N. Y., 11221, telef. GL 2-6916. Šis adresas yra kartu ir balsavimo vieta. Naudoti tą patį adresą ir balsuojant paštu.

2. L.B. 1-sios apylinkės rinkimų komisija. Pirm. J. Vilpišauskas, nariai: V. Padvarietis, Z. Dičpinigaitis, J. Zaruskas ir J. Jankus.

Pirm. adresas: 348 Stanhope

St., Brooklyn, N. Y., 11237. Telef. 821-5786.

Balsavimo vieta — Apiešikimo parapijos salė. Balsuojant paštu, naudotis pirmininko adresu.

3. L. B. Great Necko apylinkės rinkimų komisija. Pirm. T. Jasaitis, nariai: E. Cibienė, P. Povilaitis, J. Vilgalsys ir V. Butkys.

Pirm. adresas: 2 Hayden Av., Great Neck, N. Y., 11023. Balsavimo vieta: 10 Church St. Great Neck, N. Y., 11023. Balsuojant paštu, naudoti balsavimo vietos adresą.

4. L. B. Woodhaveno apylinkės rinkimų komisija. Pirm. K.

Bačas, nariai: O. Kubilienė, R. Ridikienė, A. Sperauskas ir V. Gintautas.

Pirm. adresas: 84-55 86th Ave., Woodhaven, N. Y., 11421. Tel. VI 6-5543. Balsavimo vieta: J. Andriūso Haven Realty Tel. VI 7-4477. Naudojantis paštu, naudoti pirmininko adresą.

5. L.B. Manhattan-Bronxo apylinkės rinkimų komisija. Pirm. kun. A. Kardas, nariai: J. Sereiva ir M. Razgaitis.

Pirm. adresas: Our Lady of Vilnius Rectory, 32 Dominick St., New York, N.Y. 10013. Tel. AL 5-2648. Balsavimo vieta — Aušros Vartų parapijos salė. Balsuojant paštu, naudoti pirmininko adresą.

6. L.B. Queens apylinkės rinkimų komisija. Pirm. P. Žilionis, nariai: M. Jasėnienė, M. Bulvičienė, A. Milišius ir J. Zabielskis.

Pirm. adresas: 317 W. 99 St. New York, N. Y., 11025. Tel. RI 9-8375.

Balsavimo vieta: 34-21 80th St. Jackson Heights, N. Y., 11372. Tel. TW 9-1488 — M. Jasėnienės butas. Balsuojant paštu, naudoti pirmininko adresą.

7. L.B. Maspetho apylinkės rinkimų komisija. Pirm. K. Vainius, nariai: A. Pumputis, G. Rajeckas, A. Krinickas ir S. Žiubka.

Pirm. adresas: 65-16 Clinton Ave., Maspeth, N. Y., 11378. Tel. 894-6091. Balsavimo vieta — Maspetho parapijos salė. Balsuojant paštu, naudoti pirmininko adresą.

Balsavimo laikas — 1970 metų spalio mėn. 16 d. 8 v. vakaro iki 10 v.v., spalio 17 d. — 9 v. ryto iki 9 v. vakaro, 18 d. — 12 v. dienos iki 9 v. vakaro.

Atskirose vietose balsavimo laiką rinkimams skirtose dienose nustato vietos apylinkės rinkimų komisijos pagal vietos sąlygas.

L.B. New Yorko apygardos rinkimų komisija

Pranciškonų vienuolynas Kennebunkporte, Maine

Rudens ekskursija autobusu pas T. Pranciškonus Kennebunkpurt, Maine ir į Marijos šventovę La Salette, Ipswich, Mass.

Spalio 2, 3 ir 4 dienomis

Autobusas išeina nuo T. Pranciškonų vienuolyno, 680 Bushwick Ave., Brooklyn, spalio 2 d., 4:30 pp. 5 val. sustoja prie Šalinskų šermeninės, 84-02 Jamaica Ave., Woodhaven. Grįžtama spalio 4 d. vakarą.

Kelionė, 2 nakvynės ir 4 kartus valgis — asmeniui 42 dol. Bus aplankomos šventovės La

Salette, Ipswich, Mass. Kennebunkporte iškilmingos pamaldos. Gamtos vaizdų bei medžių spalvų įvairumai. Kelionėje gali dalyvauti New Yorko ir apylinkės lietuviai. Autobuse vietos numeruotos. Anksčiau užsiregistravę gauna pirmąsias vietas. Gautas patogus, modernus autobusas.

Kelionės reikalais skambinti T. Petriui Baniūnui (212) GL 2-2923, Broliui Kazimierui GL 5-7068, Marytei Šalinskienei — 296-2244. Rašyti: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.